

SLOVENSKI GOSPODAR

LIST LJUDSTVU V POUK IN ZABAVO

19. štev.

Maribor, dne 11. maja 1922.

58. letnik.

Naši škofje govorijo.

Razmere, ki vladajo v naši državi, so prisilile naše katoliške škofje, da so stopili pred javnost z ostro odsodbo sedanja vlade in njenega nastopanja proti katoliški cerkvi.

Pretekli mesec so bili jugoslovanski škofje zbrani na skupinem posvetu v Zagrebu. Sklenili so poslati spomenico kralju, min. predsedniku in ministru vere. Takih spomenic, opominov in prošenj so škofje že več poslali v Beograd. Pa vse te vloge so ostale, kakor izjavljajo škofje, skoraj vse brez uspeha in velika večina vrhu tega tudi brez vsakega odgovora. Zato so se odločili, to spomenico kralju in vladu izročiti javnosti. Naj naša in evropska javnost zve, kako naša vlada postopa s katoliško cerkvijo in s katoliškim delom prebivalstva v državi. Odkrite, jasne in ostre besede naših škofov padojo kakor težki udarci na tiste, ki so krivi žalostnih razmer v naši državi.

Odsoda političnih razmer.

«Ni naš posel», tako govorijo škofje, «da bi se pčeli s politiko kot tako; toda kot očetje in pastirji svojih katoliških vernikov ne moremo drugače, nego da damo duša težki boli svojega srca, ki jo čutimo, videči, kako se državna politika vodi tako, da se enokrvni bratje čim dalje bolj odtujujejo, ločijo in mrze, tako da se jez med njimi čimdalje bolj širi ter se vedno čeče ponavljajo u-sodne besede o amputaciji (odsukanju), separaciji (odcepanju).

Po tej kratki, pa temeljiti odsobi državno-političnega načina, po katerem se vlada naša država, preidejo škofje k svojemu pravemu predmetu, za kojega so najbolj pristojni, k cerkveno-političnim vprašanjem. Kako si predstavljajo sedanje vlastodržci razmerje države do cerkve, se kaže najbolj v šolskem področju.

Razkristjanjenje šol.

«Kulturni program kraljeve vlade», tako pravi škofova spomenica, «gre, kakor se zdi, naravnost za tem, da se krščanski značaj šolskega poduka naravnost uniči.» Kot primer navajajo škofje Banat, Bačko in Baranjo, kjer so se katoliške verske šole po vrsti zapirale, zgradbe odvzemale ter se celo zasebne zgradbe katoliških redov uporabile za državne šole, siromašne redovnice pa iz njih izgnale; duhovščini se je vstop v šole popoloma prepovedal. Škofje so večkrat odločno nastopili za to, da se te krivice odpravijo. Storili so to osebno in s pismenimi vlogami, ki so jih maja 1921, septembra 1921 in januarja 1922 poslali beograjski vladni. Na vse to so dobili edino rešitev ministrstva za prosveto dne 18. oktobra 1921, kjer se škofom odgovarja, da se je vse izvršilo temeljem zakona o ljudskih šolah z dne 19. IV. 1914 kraljevine Srbije, ki se je razširil tudi na Bačko, Banat in Baranjo. Srbski šolski zakon gotovo ni pri meren za nove kraje, v katerih so povse druge razmere. Toda tudi po tem zakonu so dovoljene zasebne šole. Čestre v Velikem Bečkereku so dejansko prosile za dovoljenje, da smejo za 14.000 katoličanov obdržati svojo šolo, ki jo vodijo ondi že 42 let, ter so izjavile, da so pripravljene izpolniti vse pogoje, ki jih določi ministrstvo. Na to prošnjo pa so dobole od ministra odgovor: «Ministrstvo prosvete ne smatra potrebnim, da izda dovoljenje za nadaljni obstoj tej katoliški šoli, ker je v Velikem Bečkereku državna šola, a načelo ministrstva je, da ne dovoljuje ne verskih ne narodnih šol.» Kljub temu je pa prav to ministrstvo v prav tem mestu dovolilo za 1200 židov versko židovsko šolo.

LISTER.

Bankovec za milijon funtov zlata.

Angleški spisal Mark Twain.

(Dalej.)

Vstopil sem in vprašal, ali imajo kako skaženo obliko naprodaj, ki je nihče noče kupiti.

Prodajalec je pomignil z glavo proti svojemu tovaru in ni znil besedice. Vljudno sem stopil dalje.

Pa tudi drugi prodajalec ni znil besede in je malomarno pomignil, naj grem naprej. Podvojil sem svojo vlijudnost in končno dobil od tretjega prodajalca odgovor:

«Počakajte malo!»

Ponižno sem čakal, da je dovršil svoj posel. In tedaj me je vzel seboj v stransko sobico, prebrskal kup odloženih, najbrž neporabnih oblek, izbral najslabšo in jo potinil pred mene.

Poskusil sem jo. Ni mi bila prav, hlače so mi bile dez pas preširoke in v nogah daleč predolge, rokavi na suknji so mi segali čreuz prste in ves sem se izgubil vnej. Prav nič ni bila okusna in vabliva, ta nova obleka, pa nova je bila in nove obleke sem si želel —. Zato nisem gledal na njene pogreške in sem dejal oprezno in nezaupno:

«Zelo bi mi ustregli, če bi hoteli nekaj dni počakati s plačilom. Nimam drobiža seboj.»

Prodajalec je nabral obraz v skrajno prezirljive gube in rekel:

«Nimate —? Kajpada, taki gospodje nosijo le velik denar seboj —!»

Njegove besede so me zboldile. Odgovoril sem:

«Dragi prijatelj, ne sodite tujev samo po njihovi zunanjosti! Denarja imam zadosti, da vam plačam to-le oblek! Le nadležem vam nisem hotel biti, da bi morali menjati večji bankovec.»

Ugladil je nekoliko svoje prezirljive gube, pa dejal še vedno precej visoko:

«Nikogar nisem hotel žaliti in popolnoma sami ste krivi, če najdete kaj razjaljivega v mojih besedah, ker ste izrazili bojazen, da bi naša tvrdka ne mogla menjati vašega papirja. Nasprotno — menjala vam bo!»

Dal sem mu bankovec in rekel:

«No dobro, pa oprostite!»

Vzel ga je in se nasmehnil, — s tistim smehljajem, ki se raztegne po celem obrazu in naredi gube in črete in kote in ogle, v katerih se skriva hudomušna zlobnost in pritajena zaničljivost — ko pa je pogledal na bankovec, se mu je smehljaj zledenil in strdi, kakor se raztopljevali svinč strdi, ako vliješ nanj mrzle vode. Nisem še videl smehljaja, ki bi bil tako hipoma okamenel, kakor je njegov.

Stal je pred menoj in držal papir v rokah in ga

no vojaško službovanje, a duhovno pastirstvo jih tako krvavo potrebuje! Ako se ta naredba ne izpremeni, kaj poreko na to toliki verniki, ki ne nehajo prositi za duhovnike, pa zvedo — za to dejstvo?

Gmotno stanje cerkve in duhovščine.

Nato razpravljam škofje o gmotnem stanju katoliške cerkve in katoliškega duhovništva. Pritožujejo se za per način, kako se izvaja agrarna reforma. Kolikokrat so katoliški škofje, tako povdarsja spomenica, pri kraljevski vladi ustmeno in pismeno zahtevali leka proti krivici, ki se prizadeva katoliški cerkvi, nazadnje z obširno vlogo s skupne seje škofove dne 6. maja 1921, št. 12. Ko niti na to ni bilo nikakega odgovora, a se je za gotovo zvedelo, da se je pravoslavnemu patriarhu še v začetku septembra izdal odlok, s katerim se mu vrača daljsko veleposestvo, se je obrnil predsednik ožjega odbora episkopata na ministrski svet z novo vlogo z dne 6. maja 1921. Niti na to vlogo še do danes nismo prejeli nobenega odgovora, zato smo pa čitali v «Hriščanskem životu», listu skupščinskega tajnika dr. V. Janiča, kjer se z veseljem ugotavlja, da se bodo pravoslavnim samostanom dne 1. oktobra vrnila z agrarno reformo odvzetem zemljišča.

Ko se je zvedelo za proračunski načrt finančnega ministra za leto 1922, smo se vsi presenečeni vprašali, odkoli nekomu tolika smelost, da si tipa s tako očito in strašno krivico na dan? Za pravoslavne približno šestkrat toliko, kakor za katoličane. Vsi naši cerkveni pravstveni zavodi so prezadolženi, katoliška duhovščina strada in trpi vsakoršno pomanjkanje — pa vendar toliko krivica v proračunu! Zdi se, da je nekomu v resnici do tega, da nas reši vsakega dvooma o bojazni, izrečeni v vlogi dne 26. januarja: «da se v nas ne ubije vera, da je v kraljevini SHS pravilenost in enakost za vse državljanje in za vse cerkve (veroizpovedi).»

Nezdravo ozračje.

Tako postopanje nasproti katoliški cerkvi od zgoraj, nerazumevanje katoliških naprav in življenga, in vsled tega najneosnovnejše in najneumnejše ovadje od zdolaj, potem pa napadi in sumničenja od strani — vse to ustvarja ozračje, vsled katerega se porajajo v nekatoliškem delu naroda nemili pojavi sovraštva in mržnje proti katoliški cerkvi in njeni duhovščini. A vendar je samo katoliška cerkev in njena duhovščina rešila našo narodnost v vseh ogroženih krajih, povsodi pa je najintenzivneje sodelovala za kulturni in gospodarski predel naroda.

Tako govorijo naši škofje. Slovenski in hrvatski na rod se svojim škofom hvaležen za odkrite in pogumne besede, s katerimi so obsodili neenakost in neenakovopravnost, ki sedaj vlada v naši državi in njeni upravi. Ali bodo tisti, ki vodijo usodo naše države, ob škofovskih besedah izpregledali, popravili storjene krivice ter ustvarili razmere, ki bodo zadovoljile vsa tri plemena jugoslovanskega naroda?

Za nadaljevanje krivic.

V resnem trenutku spozna človek najlažje svoje prijatelje in neprijatelje. Poslanci Slovenske ljudske stranke so v zadnjem času dobivali dan za dnevom pritožbe o postopanju z našimi fanti-vojaki. Po nekaterih garnizijah se jim daje slaba hrana, po mnogih kasarnah je vse polno uši in druge nesnage, drugod so zopet trpeli mraz, psujejo jih s «Švabi», tudi slučaji pretepanja in brezsmiselnih kazni je mnogo. A ne samo to:

gledal in gledal, in mojster je prihitel, da vidi, kaj se je zgodilo in je živahnopopraševal:

«No —! Kaj je? Kaj se je zgodilo? — Česa vendar manjka?»

«Nič se ni zgodilo», sem odgovoril. «Čakam, da mi tale prodajalec menja moj bankovec.»

«Torej —! Menjam mu, Toddy, menjam mu!»

«Menjam mu —!» je godrnjal Toddy. «Lahko reči! — Ampak poglejte sami tale papir!»

Mojster je pogledal —.

Polglasen, pa izrazit žvižg mu je ušel, nato pa je planil nad kup skaženih oblek, ga razmetal in vmes razburjeno in napol samemu sebi govoril:

«Pa gre in prada temu milijonarju-čudaku takole ponesrečeno obleko! — Toddy je osel — rojen osel! — Vsakikrat naredi kako neumnost! In vsakega milijonarja mi prežene, ker ne zna ločiti milijonarjev od postopačev in nikoli ni znal in ne bo! — Torej tule je končna stvar, ki sem jo iskal! — Prosim vas, plemeniti gospod, sletec tisto spako in jo vrzite v ogenj! Pa poskusite tole obleko! Prav kaj takega potrebujete! Priprosto, bogato, skromno — pa knežje plemenito! — Naredili smo tole obleko za nekega inozemskega princa — morebiti ga poznate, milostljivi gospod, — za Njegovo Prevzetenost kneza iz Halifaksa. Pa jo je moral pustiti in vzeti na mesto nje žalno obleko, ker je njegova mati nenadoma na smrt zbolela. Pa ni umrla, — Pa nič ne de. Pač ni mogoče, da bi šlo vedno, kakor mi — hočem reči, kakor naši —. Tule poglejte! Hlače kakor nalač za vas, ple-

celo v verskem in političnem oziru trpijo ponekod naši sinovi. Če starši pošljeno v kasarno svojemu sinu kak časopis naše stranke, na primer: «Slov. Gospodarja», «Domoljuba», «Stražo» itd., posamezni demokratični oficirji radi tega naše fante silno preganjajo. Liste konfiscirajo na lastno roko. Tudi pisma odpirajo in druge pošiljavte. Bog varuj, da bi se o kakem vojakom zvedelo, da je doma pri Orlu ali kakem drugem krščanskem društvu. Kolne ga in prestati ima najhujše šikane. Najhuje pa je to, da tak preganjani vojak nima pritožbe. Če se pritoži pri predpostavljenem radi surovega postopanja oficirjev in podčastnikov, dobiš za to še kazen — zapor. Ni nobeno čudo, ako so naši fantje iskali pomoči pri poslancih Jugoslovenskega kluba.

Povdarjam, da ni po vseh garnizijah tako. Tam, kjer imajo dobre, ljudomile oficirje, so fantje zadovoljni in še hvalijo vojaško službo. Da se onim, ki trpijo, odpomore, sta poslanca Jugoslovenskega kluba Brodar in Žebot skupno s svojimi tovariši vložila ostra interpelacijo v državnem zboru na vojnega ministra in sta zahtevala, da se ti nedostatki v vojski odpravijo, krivci pa kaznujejo.

V četrtek, 27. aprila popoldne je prišla ta interpelacija v razpravo v narodni skupščini. Sam vojni minister general Vasič je prišel, da odgovarja našim poslancem. Cela zbornica je z napeto pozornostjo pričakovala poteka seje. Jugoslovenski klub je bil zbran skoro polno številno. Kot govornika, ki bi naj utemeljevala interpelacijo, sta bila določena slovenska poslanca J. Brodar, načelnik Jugoslovenske kmetske zveze in F. Žebot.

Janez Brodar.

Prvi je dobil besedo Brodar. Dokazoval je, kako je oficir Farkaš (žalibog Slovenec-demokrat) do skrajnosti preganjal vojaka Gorjanca, ker je čital «Domoljuba» in ker se ni sramoval pokazati svojega krščanskega prepričanja. Sekature, ki jih je moral prestati slovenski vojak Gorjanc v Nišu, so bile tako silne, da se je smilil celo srbskim tovarišem. Ne smemo tukaj vse opisati, kaj je počenjal Farkaš z Gorjancem. Že skoraj obupan, je pisal Gorjanc svojim staršem in ti so se obrnili na Brodarja. Posrečilo se je, da je bil Gorjanc rešen Farkaša. Poslanec je mirno našteval še druge slične slučaje in pozival vojnega ministra, naj vendar enkrat odstrani iz armade vse sekature, šikane, batinjanje in vse druge nerdenosti. Naj se z našimi si novi postopa po človeško in naj se jim da prilika, da odslužijo službeno dobo v Sloveniji ali Hrvatski. Na ta nacin bodo vojaki z veseljem šli v vojno službo in odpravljeno bo nezadovoljstvo. Velik del zbornice je z napeto pozornostjo zasledoval izvajanja poslanca Brodarja in pozneje tudi Žebota. A kaj so storili slovenski samostojne ter demokrata dr. Kukovec in Reisner?

Slovenske sinove so izdali!

Namesto, da bi skupno z našimi poslanci nastopili za odpravo krivic in nerdenosti v armadi, pa so poslanci Samostojne kmetijske stranke skupno s slovenskimi demokrati v družbi najbolj zagrizenih Srbjancev vpili, da ni res, kar trdijo naši poslanci. Med govoroma poslancev Brodarja in Žebota so zagnali vsakih 5 minut tak divjaški krik, da so hoteli preglušiti in prekriti govornike. Dr. Kukovec je vpil: «Lažete! Naši vojaki sami trdijo, da se jim dobro godi. Vi si te pritožbe sami izmišljate. Naročate si taka pisma, da morete rušiti disciplino. Klerikalci hujskate fante!» Izmed samostojnih so bili najbolj divji minister Pucelj, Mermolja, Majcen, Urek in Kušar.

Srbe so hujskali na naše poslane.

Kukovec in pod njegovo komando stoječi samostojni so ves čas govorov naših poslancev hujskali Srbe proti našim. Pred govorniškim stolpičem je bila velika gnječa. Ko so Srbi poslušali naša govornika, ki sta s čudovito mirstnostjo prednašala pritožbe naših sinov ter se je pod utisom teh podatkov nemir poleg, so zopet začeli dr. Kukovec, Pucelj, Mermolja, Urek ter njih so drugi vpit in hujskati Srbe. Tudi narodno-socijalistični poslanec Ivan Deržič je zašel med to družbo. Žalostno, prežalostno!

meniti gospod! Zares dražestno! — Sedaj pa telovnik — ah! — Prav dobro! — In sedaj suknja — Ej, — poglejte se sedaj! Dovršeno dobro vse! Pri vseh svojih bogatih izkušnjah še nisem doživel kaj enakega!«

Izrazil sem svoje zadovoljstvo.

«Dobro, izvrstno, milostljivi gospod! Zaenkrat bo že, to smelo trdim! Ampak — počakajte nekoliko in vidi del bo, kaj vam naredimo po meri! — Toddy, — hitro knjigo in perol Piš! — Noge 67 cm — —.«

Preden sem še mogel djati besedo vmes, me je že zmeril zgovorni krojač od pete do temena in dal svoja povelja za jutranje obleke, za družabne obleke, za športne obleke, za perilo in za vse mogoče druge stvari.

Končno sem ujel priložnost, ko si je moral oddahniti, in sem rekel:

«Ampak, gospod — jaz teh stvari ne morem naročiti, razen če čakate na nedoločen čas na plačilo, ali pa mi menjate bankovec!«

«Za nedoločen čas, plemeniti gospod! — To je slabotna beseda, milostljivi gospod, slabotna beseda! — Za večno! — To je prava beseda, Vaša knežja Milost! — Toddy, poskrbi, da bo vse to v najkrajšem času izgotovljeno in pošlji vse stvari brez vsakršnega odloga plemenitemu gospodu na stanovanje! Naj počakajo manj imenitni naročniki! Napiši si naslov! —!«

«Pravkar se nameravam preseliti. Pa pridem ob prijeli in vam dam svoj novi naslov! —!«

«Prav dobro! Prav dobro! — Trenutek. — dovolite, milostljivi gospod, da vas pospremim do vrat —. Tako-

Zakaj so divjali?

Videlo se je, da je imel nastop poslancev naše stranke uspeh in da se bo strogo preiskalo vse krivice, ki se godijo našim fantom in krivce kaznovalo.

Dr. Kukovec, Pucelj, Mermolja, Urek in njih samostojni ter demokratični tovariši so se bali, da bi naši poslanci dosegli uspeh. In iz gole hudobije so hoteli to na vsak način preprečiti. Slovensko ljudstvo! Tu imaš jasen in živ dokaz, kje so tvoji odkriti prijatelji in kje prikriti škodljivci. Vi zapeljani, če imate oči, ušesa in pamet: Poglejte, poslušajte in premislite vse to!

General Vasič odgovarja. — Velik hrup.

Pod vtisom nasprotovanja slovenskih demokratov in samostojnežev je vojni minister očividno spremenil svoj nameravani ugodni odgovor. Izjavil je, da so govornikove trditve pretirane in da on «ne trpi, da bi se v narodni skupščini govorilo o škan-dalih v vojski». V tem trenutku so naši poslanci kot razjarjeni levi skočili kvišku, klicali generalu: «Kaj, vi boste nam poslancem komandirali?» «Vi ste drugi Žečevec!» «Pojdite v kasarno!» «Prekličite!» — «Tako vas ne pustimo govoriti. — Škoberne, Pušenjak, Roškar, Krajin bijejo po klopeh. Vsi so bili do skrajnosti razljuteni vsled nastopa vojnega ministra. Krik in vik je bil tako velik, da Vasič ni mogel spregovoriti ne besede več. Strmeč, tresoč je stal bled kot kip v ministrski klopi. Večina zbornice — tudi Srbi — je strmela nad odločnostjo, s katero so se zavzeli naši poslanci za slovenske sinove.

Nauhiskani Srbi grozijo.

Slovenski demokrati in samostojni so zopet našuntali Srbijance nad naše poslance. Nastal je pred klopni Jugoslovenskega kluba velik klopčič. Samostojni so v družbi Velesrbov silili pred naše in so jim dejansko grozili. Samostojnež Majcen se je navalil na dr. Simraka, bosanski Srb Kobasic na Škobernetu, drugi zopet na Pušenjaka, Krajinca in Roškarja. Počenjaj je postal resen. Predsednik dr. Ribar je zamanj zvonil in klical k redu. Zbežal je iz dvorane, cele pol ure je trajal ta vihar. Celo Srbi, n. pr. predsednik zbornice Vojčič, poslanec Uzunovič ter drugi so bili radi držnega ministrovega odgovora razburjeni in so šli nad ministra. Videli smo, kako so mu grozili s pestmi. Znamenje, da so naši poslanci imeli popolnoma prav. Po velikem trudu se je nazadnje vendar posrečilo rediteljem in zmernim srbskim poslancem, da so pomirili duhove. Ko se je predsednik zopet vrnil, je Vasič nadaljeval svoj zagovor, ki je bil mahoma mirnejši.

Dr. Kukovec proti Slovencem.

K besedi se je oglasil tudi dr. Kukovec. Trdil je, da pritožbe poslancev Jugoslovenskega kluba o trpljenju in šikaniranju naših vojakov nikakor niso osnovane. Srbijance je hujskal proti nam s tem, da je trdil: Poslanci Slovenske ljudske stranke s takimi interpelacijami hujskajo vojaštvo in rušijo discipline v armadi. Vojakom se po mnogih kasarnah še prodrogo godi. Tako je skušal dr. Kukovec dokazati, da ni treba pravničesar storiti za obrambo naših sinov. Zelo je zameril dr. Kukovec, da naši listi pišejo o avtonomiji Slovenije. Posebno se je razčačil radi stavka v katoliških listih: «V okviru Jugoslavije hočemo samoupravno slovensko državo, kolikor mogoče neodvisno od Beograda. Centralizem je zlo, katerega je treba odkloniti.» Nadalje je čital dr. Kukovec pismo, katero so dobili poslanci Samostojne kmetijske stranke držno glasovali proti našemu predlogu. Komandirala sta jim dr. Kukovec in Pucelj. Tudi narodni socialist Deržič je glasoval proti. Slovenski starši, sinovi naši, ki se vam godijo krivice! Zapomnite si: Dne 27. aprila 1922 zvečer okoli 9. ure so glasovali za nadaljevanje krivic poslancev demokratske in Samostojne stranke.

svojega neuspeha se je dr. Kukovec tresel kot šiba na vodi. Kdor izdaja svoj rod . . .

Poslanec Urek hujška Srbe proti našim fantom.

Poslanec Samostojne, znani Ivan Urek iz Globokoga, je vstal za dr. Kukovcem in je psoval naše poslane, češ: Izmislili ste si tista pisma, v katerih se fantje pritožujejo o slabem ravnjanju. Dobesedno je Urek trdil: «Veliko je vojakov, ki so se pregrešili proti raznim vojaškim zakonom.« Očital je, da imamo to na vesti mi poslanci SLS, in da naši časopisi hujskajo fante. Ne besedo pa ni grajal težav in krivic, ki se dogajajo našim fantom v posameznih garnizijah. Urek trdi, da se ne strinja s pritožbami naših poslancev. Izustil je nesmisel, da so že poslanci Samostojne ublažili položaj vojakov z raznimi intervencijami. Ureku ni prav, da naši poslanci v narodni skupščini in javno govorijo o škandalih v armadi in da zahtevajo od vojnega ministra, da se krivice popravijo. — Poslanci Jugoslovenskega kluba so med Urekovim govorom napravili tak hrup, da je mogel Urek govoriti le v odstavkih. Klicali so mu: «Vi izdajate naše sinove! Vi pljujete v lastno skledo! Sram vas bodi!» Urek je osramočen izginil z govorniškega odra. Celo Srbi so obsojali njegov izdajski nastop.

Dva poštena Srba potrjujeta slabe razmere v armadi.

Med splošno pozornostjo cele zbornice sta še govorila srbska poslanca dr. Momčilo Ivanič in Brkič. Prvi je ožji prijatelj Stojana Protiča, drugi pa socijalist. — Oba sta dokazovala, da se res godijo po mnogih garnizijah nerdenosti in se slabo ravna z vojaki. Prav imajo poslanci Slov. ljudske stranke in celo sveta njihova dolžnost je, da zahtevajo, da se o takih škandalih govorja javno v parlamentu. Oba srbska poslanca sta z ostrimi besedami obsojala izdajstvo poslancev dr. Kukovca in Samostojne kmetijske stranke. Gg. Kukovec, Mermolja, Pucelj, Dobnik in Urek so potihnili kot politični pužek. Take obsodbe celo od poštene srbske strani niso pričakovali.

Dr. Kukovec in samostojnež za nadaljevanje krivic.

Poslanec Brodar je v imenu Jugoslovenskega kluba stavljal predlog, da se morajo vse krivice, ki se godijo našim fantom, strogo preiskati in krivice se mora kaznovati. A kaj se je zgodilo? Dočim so glasovali za naš pravnični predlog celo socijalnidemokratje, Turki ter več poštenih srbskih poslancev vseh strank, so vsi poslanci Samostojne kmetijske stranke držno glasovali proti našemu predlogu. Komandirala sta jim dr. Kukovec in Pucelj. Tudi narodni socialist Deržič je glasoval proti. Slovenski starši, sinovi naši, ki se vam godijo krivice! Zapomnite si: Dne 27. aprila 1922 zvečer okoli 9. ure so glasovali za nadaljevanje krivic poslancev demokratske in Samostojne stranke.

Pred tremi leti in danes.

Leta 1919 po prevratu se je slišal povsod obupen klic: «Ta draginja nas bo ugonobila, ko bi je že bilo enkrat konec!» Splošno mnenje je bilo, da je draginja dosegla svoj vrhunc, da cene morajo pasti, pa naj že bo kar hoče. Na vladu je bil naš voditelj dr. Korošec, storil je vse, da draginja zatre. Spravil nam je najboljšo ameriško moko po 5 krom kg. Pri belem kruhu in cenem mesu so ljudje rekali, da cena gre dol in vse gre dobro, samo pope še treba proč, posebno dr. Korošca.

Ce si sedel v železniškem kupeju, drugača nisi slišal kot prokleti popi in ta dr. Korošec je vsega kriv, Srbom nas je prodal, žepe si je naphal, zato je postal minister, to kar ni mogel doseči v Avstriji, to se mu je posrečilo v Jugoslaviji za ceno brezvestne prodaje slovenskega ljudstva srbski nadvladi.

Danes po treh letih dr. Korošec že dolgo ni več minister prehrane, pa tudi ne železnic. Bela moka stane že okrog 30 krom kg in železnica se je že bogzna kolikokrat podražila. Splošna draginja raste od dne do dne, davki so vsak dan večji. Kmetje so znosili že v lanskem letu iz posojilnic in hranilnic svoj prihranjen denar in so ga porabili v pokritje vsakdanjih potrebščin. Lanska strašna suša je spravila našega kmeta ob vso krmo, ki jo mora kupovati že mesec in mesec za drag denar. Kmetje in mali želarji, kateri si hočejo in morajo prerediti svojo živino in jo tudi nujno rabijo za delo na polju itd., si morajo izposoditi denar za nakup krme. Govorijo naj denarni zavodi, koliko denarja so si kmetje že v ta namen že izposodili?

Kje pa so druga popravila na orodju, na poslopljih, kdo nadomesti živino, kot konje, krave in vole, ki je med zimo in spomladji vsled lanske suše pokrepala. Potrebna živila vsled suše primanjkujejo, delavci so vsak dan dražji in jih kmet niti ne more več prehraniti, še manj pa plačati. Od kod naj vzame denar? Ce zaenkrat pri posojilnici! Kaj pa potem, ce ne obrodi gorica in ce se izjalovi nada na ugodno žetev? Dolg prične naraščati in bo večji, kot kdaj pred vojsko. Odkod vzeti denar za poravnavo obresti? Kmetskemu posestvu že prične peti boben. Tako se godi kmetu in želarju!

Kaj pa delavec? Trpin je kot njegov gospodar. Ce nima kmet koščeka kruha in ne denarja za nakup, od kod ga naj vzame potem njegov delavec? Gorje mu! — Obrtnik je istotako odvisen od kmeta. Kako naj kmet najme in plača obrtnika, ce že sam nima dovolj, da bi preživel.

Uradnik, pravijo, vleče lepe krome, pa kaj, ko niso prav nič vredne. Ce kmet sam nič nima, tudi ne more ničesar prideti, uradnik pa naj kupi, vsaj od kmeta ne, ki je cenejši kot razni drugi oderuhi in špekulant. Za to trpi tudi uradnik.

In šel sem — Moj poklon, plemeniti gospod, moj ponizni poklon! —

In šel sem —

Moj obisk pri krojaču mi je popolnoma izpremenil meneje o mojem položaju in o vrednosti mojega milijonskega bankovca. Kakor sem naredil pri krojaču in pred njim pri krčmarju, tako sem storil še pri drugih. Kupil sem si, kar sem potreboval, in povsod sem ponudil svoj bankovce v zameno. In črez teden dni sem bil preskrbilen z vso mogočno udobnostjo in razkošnostjo ter sem stanoval v prvorstnem hotelu v najimenitnejšem delu mesta.

Večerjal sem doma, na obed pa sem še vedno zahajal v skromno gostilno k Harrisu, kjer sem dobil svoj prvi obed na račun milijonskega bankovca.

In prinesel sem Harrisu srečo.

Hitro se je razglasilo, da si je njegovo gostilno kot svoj «priljubljeni kotiček» izbral tisti čudak-milijonar, ki nosi bankovec za milijon funtov zlata v telovnikovem žepu. In ta glas je zadostoval. Iz ubogega, malega podjetnika, ki se je boril za svoj obstanek, je postal Harris imeniten, slaven gostilničar in vse je vrelo k njemu.

In hvaležen mi je bil! Ponujal mi je posojila in za nobeno ceno ni pripustil, da bi mu jih odklonil. Čeprav sem bil ubog

Kmet je prodal lani po leti svojo pšenico, ker je nujno rabil denar, po 8 in 9 K kg. Špekulantji jo prodajajo danes po 16 K in še više in kaj stane moka, smo že omenili prej.

Denar je vsak dan manj vreden. Blago, katero nam spravljajo razni prekupci, je vsak dan dražje. Trgovci, ki so postali bogataši že izza časa vojske, se grabežu po ljudskem imetu ne morejo odvaditi, pravijo, da morajo živeti, kot so živelii nekdaj in še boljše. Kmet, ki dela in trpi, ž njim delavec, uradnik in obrtnik pa po mnemu bogatinov nimajo iste pravice do življenja. So manj-vredni ljudje, ker so za časa vojske trpeli in krvavili v streških jarkih, medtem, ko so današnji bogatini sedeli na varnem doma, so delali za državo in svoj žep, so dosegli že med vojsko to, kar so hoteli, bogastvo in ča t. Postali so bogati in močni na račun ljudstva že v Avstriji ter si iste pravice lastijo tudi v Jugoslaviji! Ali naj res pade vso revno ljudstvo pred temi molohi in krvosesti na kolena? Ali je res samo tisti človek in pravi podanik naše države, ki je bogatin, ali pa po protekciji postavljen kot velikaš na kako vzvišeno uradniško mesto? Ali so vsi drugi dobromisleči in pošteni državljanji samo uboga revna para, katero treba narediti poslušno na ukaz moči in denarja, če treba s priganjalco. Ubogi slovenski narod! Kako se je nekdaj veselil naše Jugoslavije! Danes jo še ljubi. Pa ne krvosesov, ki vidijo v njem samo ubogo rajo. Vi trinogi na visokih mestih, vi bogatini, ki ste izdelali in izsesavate kri ubogega slov. trpina, vi, ki se štejete med hrbtenico naše države, pa ste le njeni grobokopi, vi milijonarji, bankirji, in bogatini, pravite, da hočete ustvariti močno in mogočno Jugoslavijo, pa ji kopljete le grobnu, spamejte se že enkrat in ne čakajte na takrat, ko bo prepozno, kajti šiba božja zna zadeti vas huje kot nas uboge reveže. Ne tlačite več slovenskega ljudstva in spamejte se, dokler še ni prepozno.

Ogromni državni izdatki.

Beograd, dne 7. maja 1922.

Same milijarde in milijoni.

Prav nič se niso spamevale stranke, ki so v sedanji vladi. Dasiravno jadramo v gospodarski propad, vendar še venomer razmetujejo davčni denar in držlast na vse štiri vetrove. Nobena pametna beseda ne izda prav nič. Ko se je meseca januarja predložil poslancem državnemu proračunu, ki je znašal nič manj nego izdatkov v letu 1922

nad 26 milijard kron, to je 26.000 milijonov, so se začeli celo pametnejšim in treznejšim ljudem iz vladnih strank ježiti lasje. Splošni klic je bil: Tako ne more iti naprej! Zmanjšajmo izdatke, posebno tam, kjer niso potrebni.

In izvolili so se odbori, kateri so imeli nálogo, da zmanjšajo izdatke. Dobre tri mesce že tuhtajo in računajo. A kaj so izračunali? Zmanjšali so izdatke tam, kjer bi jih morali povišati, a zvišali so izdatke ali pa pustili pri starem tam, kjer bi se lahko prihranili težki milijoni!

Invalidom in sirotom so črtali 123 milijonov K, za vojsko so določili ogromno svoto nad 4 in pol milijarde kron. Za kanone in za nepotrebno krvoprebitje so zvišali proračun od lanskega leta nič manj nego za 1 milijardo 337 milijonov, 120.389 kron!

Pri vseh drugih ministrstvih, ki so namenjena za ljudsko korist, so črtali, pri vojni pa ne! Še za nepotrebne

manevre so določili 30 milijonov kron!

Na korist kanonov, oficirjev in vsega, kar vojska potrebuje ali ne potrebuje so hoteli vreči na cesto nad 400 familij cestarjev v Sloveniji. Kaj jim mar naše ceste, samo da imajo armado in kasarne! Bolnišnice so hoteli odpraviti, ker je treba novca za vojsko, ubogim železničarjem, siromašnim železniškim in drugim državnim vpokojencem so odgrznili borno skorjico kruha. Bedni položaj večine duhovščine ne marajo zboljšati. Po mnenju vladnih strank naj vsi ti stradajo. Kaj tem brezsrečnemu to mar!

Civilno listo kralja so zvišali na sveto

24 milijonov kron!

Za ta povišek so glasovali: demokrati, Srbijanci in samostojneži.

Za zunanje ministrstvo, ki ni storilo za državo in za državljane prav nič dobrega, so vladne stranke celo zvišale svoto v proračunu za «malenkostno» sveto 10 milijonov 253.168 K, tako, da znaša celotni izdatek ministrstva za zunanje zadeve

147 milijonov 501.958 kron!

V katere svrhe se uporabi ta neznosno visoki znesek? Naštejemo samo nekatere:

Ministrstvo zunanjih del (pisarne v Beogradu) 42 milijonov 5.520 K ali ravno za polovico več kot leta 1921. K temu še pride šest milijonov 994.860 K kot dodatki za draginjo.

Za zastopstvo v tujih deželah plačamo 20 milijonov kron rednih in okoli 78 milijonov kron «izrednih» izdatkov. Ti «izredni» izdatki so za podkupovanje časopisov (okoli 10 milijonov), za špionažo (20 milijonov), za potovanja visokih gospodov (8 milijonov) in tako dalje in tako dalje. To vse so odobrile stranke, ki so sedaj v vladi, med njimi slovenski demokrati in samostojneži.

Kako malenkostna je v primeri s svotami vojske in zunanjih zadev sveta, katero so določile vladne stranke za poljedelstvo! Samo okoli 440 milijonov K. In od tega dobi Slovenia samo 38 milijonov. Nad polovico te svote gre zopet samo za uradništvo. Celo Srbi

sami so se škandalizirali, da je minister Pucelj Slovenijo v gospodarskem oziru tako zanemaril.

Ne maramo naštevati vseh gorostastnih števil. Nov proračun, ki ga bodo te dni dobili poslanci v razpravo za leto 1922-23 ne bo nič mnogo manjši kot prvi. Kam to vodi? Zopet više in nove davke nam bodo naprili. In vsega tega so predvsem sokrivi demokrati in slovenski samostojneži, če bi glasovali v finančnem odboru z našimi poslanci, bi se dalo prihraniti milijarde. A poslanci Samostojne glasujejo v vladno večino za ogromne izdatke. Ko pridejo pa med ljudstvo po tajijo, kakor tat pred sodnijo.

Politični ogled.

KRALJEVINA SHS.

Narodna skupščina je začela zopet zborovati minulo sredo. Pravijo, da se bo začel parlament petec z državnim proračunom, katerega bo pretresaval 45 dni. Naši ministri razmišljajo: katere amerikanske posojilne ponudbe bi se oklenili in kako bi sestavili program za svečanosti pri kraljevi poroki. Med časom, ko ni delovala narodna skupščina, so zborovali razni odbori in odseki. Finančni odbor se je pečal z zmanjšanjem proračunov ministrstev trgovine ter šum in rud.

GENOVSKA KONFERENCA.

Antanta je v lepih besedah naglašala rešitev splošnega gospodarskega položaja, mislila je pa samo na svoje koristi. Se več: vsaka od «zmagovitih» držav se je hotela okristiti z vsem in proti vsemi. Posledice niso izostale. Danes so zaveznički razdvojeni in razprtji, kot še nikdar poprej. Angleški listi javno in odločno pozivajo vlad, da prekine zveze z Francijo in tudi Lloyd George se je izrazil v Genovi, da francoski nastop razrešuje Anglijo vsake obveznosti in vseh obzirov. Francija se je oklenila Belgije, naj jo ima, Anglija bo pa šla svoja pota ter si bo iskala prijateljev, kjerji drago. — Odločna izjava angleškega zastopnika je Francoze zelo ohladila. Bili so že na tem, da zapustijo konferenco, sedaj so se pa premislili in na vso moč povdarjajo zopet svoja prijateljska in zavezniška čestva do Anglije. Angleški zastopnik je izjavil, da bo Anglija na vsak način podpirala Nemčijo v zahtevi enakopravnega stališča v Evropi, pa če bi tudi morala risikirati svoje vojne odškodnine. Rusi se protivijo z vso odločnostjo antantnim zahtevam, ki imajo namen, spraviti Rusijo kolikor toliko v kolonialne odnosa. Antantne zahteve gredo celo tako daleč, da bi se vmesavale v ruske notranje zadeve. Rusi tega ne puste: mi vam pustimo vaše notranje homatije, vi pa ne gledajte preko naših mej. List sovjetske vlade odločno povdarda, da ruska gospodarska politika, zastopana na genovski konferenci, ne pomeni popuščanja ali celo preloma komunizma. Če hoče antanta konferenco razgnati, naj jo razrene, Rusija bo mirno čakala, da notranji neredi in slabu gospodarstvo v sami antanti privedejo evropske mogotice do drugega pojmovanja.

Naša zborovanja.

V Slivnici pri Mariboru se vrši v nedeljo, dne 14. maja ob 8. uri dopoldne v družvenem domu politično zborovnaje Slovenske ljudske stranke. Politično poročilo poda g. prof. Vesensjak. Naše somišljenike vabimo, da se zborovanja sigurno udeleže.

Dr. Korošec 21. maja v Slovenogradcu! Dne 21. maja (v nedeljo) ima dr. Korošec ob 10. uri dopoldne v hotelu g. Antonije Goll (pri pošti) shod Slov. ljudske stranke. Kmetje, delavci in obrtniki slovenjgrškega okraja! Udeležite se shoda v najobilnejšem številu!

Shod SLS v Selnici ob Muri, v nedeljo, dne 7. maja pri veleposestnici Tereziji. Gornik se je izborno obnesel. Navzočih je bilo blizu 200 ljudi, izmed teh šest županov. Vlada je pošlala svojega zastopnika g. dr. Mulačeka. Pred shodom se je pravilo, da mislijo nasprotviki priti motit. A ta strah je bil prazen. Samostojnežev sploh pri nas ni, in če je kateri, ga je sram do dna srca. Navzoči socijalni demokrati so pa mirno poslušali in vse govorje, tudi obsojanje lastne stranke odobravali. Shodu je predsedoval vrl župan selniški g. Miroslav Očkerl. Govorili so narodni poslanec Roškar, posestnik Gunzl iz Jarenine, ki je razkrinkal samostojne sleparje in župnik Evald Vračko. Posebno zadnji je žel za svoja razmotrivanja burno odobravanje. Vse je glasovalo za 11 resolucij, ki jih je prebral. Cel Št. Ilj je v taboru SLS, ki ima pod svojim okriljem tudi «Viničarsko zvezo».

Na Gomilskem v Savinjski dolini je bil v nedeljo, 7. maja političen shod, na katerem so se v prav lepem številu zbrali pristaši Slov. ljudske stranke in Kmetiske zveze. Bilo je tudi nekaj pripadnikov drugih strank. Predsedoval je naš vrl pristaš Rančigaj iz Št. Jurja pod Taborom. Govoril je poslanec dr. Hohnjec. Zborovalci so njegova izvajanja sprejeli z velikim odobravanjem ter so soglasno izrekli zaupanje poslancem Jugoslovanskega kluba. V resolucijah, ki so bile sprejete, protestirajo zborovalci zoper nakane beografske vlade, ki hoče uničiti krščanski značaj šolskega pouka v vseh naših šolah, počenši od ljudskih šol. Protestirajo zoper postopanje vojaških oblasti s slovenskimi vojaki ter zahtevajo, da se z vojaki postopa po človeško in pošteno, da se slovenske vojake premesti v domače kraje, da se število vojašta zmanjša in vojaška služba skrajša. Zahtevajo, da se čimprej izmenijo davki v celi državi. Protestirajo proti davku na kmetske vozove, koleselje in proti temu, da se tak voz, če tudi bi imel nad seboj streho, takoj smatra za kočijo, ki je podvržena davku. Zahtevajo regulacijo potoka

Boljske. Nujno zahtevajo od vlade, da se takoj letos počne z zgradbo novega mosta preko Savinje pri Št. Petru, ker je neposredna nevarnost, da se začasni most zruši, pri čemer se lahko zgodi velika nesreča; nov most neodložljivo zahtevajo gospodarski interesi ne samo Savinjske doline, marveč tudi sosednih pokrajin.

V Dramljah je priredila naša živahno delujoča Kmettska zveza zadnjo nedeljo dva sijajno obiskana shod: enega pri fari po prvem svetem opravilu, drugega pri podružnici Sv. Uršule po pozrem svetem opravilu, oba pod milim nebom. Na obeh shodih je poročal naš neumorno delavni poslanec Krajnc o notranjopolitičnem položaju. Tajnik KZ Krajnc je govoril o naši zunanjji politiki, ki bi lahko prinesla naši državi prijateljstvo in mir; s svojim militarizmom, s svojo odvisnostjo od Francozov in sovražnostjo do Rusov pa spravlja naša vlada državo naravnost v vojno nevarnost! Na obeh shodih se je s svojim otročjem, župana nevrednim nastopom proslavil drameljski župan Jesenek, ki je z gručo, krog sebe zbrano, skušal shod motiti, da ljudstvo govornikov KZ ne bi slišalo. A ljudstvo, ki pripada sedaj po veliki večini KZ, se ni dalo motiti; vztrajno je poslušalo in slednje sprejelo več običajnih rezolucij in med njimi tudi sledečo gospodarskega značaja: drameljski zborovalci zahtevamo, da vlada omogoči vinogradnikom nižjo ceno za galico, ki naj pride čez mejo brez carine ali vsaj z znižano carino. Galica in sol se naj razdeli med ljudstvo pravčno in pametno. Odločno protestiramo proti temu, da bi se pri imenovanih nabavah in razdelitvah soli in galice dajale prednosti pristašem Samostojne.

Sv. Andraž pri Velenju. V nedeljo, dne 7. maja se je pri nas vršil jako dobro obiskan shod KZ, ki je ponovno pokazal, da stoji cela župnija v taboru Kmettske zveze. Predsedoval je predsednik krajevne organizacije KZ gospod Leonardi. Poslanec Vladimir Pušenjak je obširno razpravljal o boju za doseg avtonomije, o dojavovanju vlade, o najnovješih političnih in gospodarskih vprašanjih, o agrarni reformi in o proračunu. Zborovalci so z navdušenjem odobravali izvajanja govornika in izrekli zaupnico Jugoslovanskemu klubu. Po shodu se je vršilo zborovanje najuglednejših mož v poslancem radi graditve ceste, šolskih razmer, nujnih posojil, ustavovitve posojilnice, zavarovalnic itd.

Rečica ob Savinji. Pod predsedstvom župana M. Blekač se je vršil pri nas v nedeljo popoldan lepo uspešni shod KZ. Poslanec Pušenjak je razpravljal o političnem in gospodarskem položaju, nadalje o izenačenju davkov, davčni reformi in o proračunu. Po govoru je razvila živahnega debata o davku na poslovni promet, olajšava na železnici itd. Poslanec je obljubil, da pride o počitnicah za daljčas v okraj in se bo posvetoval v vseh župnjah z zaupniki v vseh gospodarskih zadevah. Sprejeta je bila soglasno resolucija, s katero se izreka zaupnica Jugoslovanskemu klubu in izražajo poglavite zahete prebivalcev okraja Gornjigrad.

Tedenske novice.

Za naše vojne ujetnike. Poslanca Jugoslovanskega kluba Krajnc in Škoberne sta vprašala našega zunanjega ministra, kaj namerava ukreniti, da se naši vojni ujetniki, kateri se še nahajajo v Rusiji in Italiji, čimpreje vrnejo iz ujetništva, v katerem se že nahajajo toliko let. Ko dobimo tozadnji odgovor, ga bomo prisobili.

Za slovenske cestarje so se v Beogradu v finančnem odboru energično potegnili slovenski poslanci. V seji 3. t. m. je poslanec Franjo Žebot obširno govoril o tej zadevi. Zahteval je, da se ne sme ne enega cestarja odpustiti, ker bi s tem upropastili in naše ceste. Odločni nastop naših poslancev je imel uspeh. Sklenilo se je, da ostanejo vsi cestarji v službi, tudi tisti, katere se je bilo odpustilo. Ako bi se kakemu cestarju kljub temu godila krivica, naj se nemudoma obrne na enega naših poslancev ali pa naravnost na Jugoslov. klub, Narodna skupščina, Beograd.

Boj za bolnice v Sloveniji se je dovršil v seji finančnega odbora dne 6. t. m. Ko so Srbijanci in demokrati pri začetku seje nameravali brisati več postavk iz proračuna, sta se poslanca Žebot in dr. Dulibič energično uprla tej nameri. Dosegla sta, da ostanejo vse bolnišnice v Sloveniji kakor dosedaj, a dovolilo se je še celo devet milijonov dinarjev več za hrano, zdravila in opravo. Po 1. januarju 1923 pa preidejo bolnice v oskrbo samouprave. Nekoliko strežnikov iz Slovenije se na zahtevo referenta dr. Stemparja premesti v južne kraje.

Drago državno posojilo. Naša vlada išče po celem svetu državno posojilo. Na seji ministrskega sveta dne 8. t. m. so razpravljali o državnem posojilu, ki ga nam ponuja Amerika. Posojilo bi znašalo v gotovini 30 milijonov dolarjev ali dobili bomo samo 24 milijon v dolarjev. Obrestna mera znaša 8 odstot., kar znaša od 30 milijonov v prvem letu 2.400.000 dolarjev obresti. Torej bomo dobili od vseh 30 milijonov dolarjev izplačanih samo 21.600.000 dolarjev. V blagu, bržas vojno gradivo, bomo dobili posojilo 87 milijonov, od te svote se odštejejo 8 odstot. obresti v znesku 5 milijonov 600.000 dolarjev, provizija znaša 12 odstot., tako da bomo namesto posojila v znesku 70 milijonov dobiti samo 45.900.000 dolarjev. To posojilo je tako strahovito draga, da nas bo gospodarsko upropastilo, zlasti, ker smo že tako zadolženi do ušes!

Nečuvena lumperija Mermoljeva. V Seln

varstvu orožnike. Pa tudi v orožniški asistenci si ni upal priti na shod. Prišel je z nekim notoričnim pijačem do gostilničarja Vaupotiča, odkoder pa jo je zopet nazaj odkuril. Dobre Selnicane pa so kot kake roparje stražili razbojniki.

Pucijseva volovska kupčija. «Kmetijski list» se vedno silno razburi, ako naši listi pišejo kaj o znani Puceljevi volovski kupčiji. Ker se «Kmetijski list» stvarno ne more zagovarjati in oprati ministra Puclja, pa začne po svoji stari navadi napadati in blatiti našo duhovščino, kakor da bi bila ona kriva Puceljeve nečedne volovske kupčije. Sicer je pa naše ljudstvo že itak na neštetih shodih oobsodilo «Kmetijski list» in samostojnje, ki so sokrivi žalostnih razmer v naši državi. To oobsodo bo naše ljudstvo krepko potrdilo za časa novih volitev.

Glede prihodnjih volitev v narodno skupščino nam poročajo iz Beograda, da bodo razpisane enkrat za jesen, volitve v oblastne in srezke skupščine pa bodo tekom letosnjega poletja.

Vse zaupnike, katerim smo poslali zadnji dve okrožni, prosimo, da nam nemudoma odgovorijo na stavljena vprašanja. Ni izključeno, da pride že v jeseni do novih volitev in radi tega ne sme biti stranka v tem oziru nepripravljena. Tajništvo SLS v Mariboru, Ciričeva tiskarna.

Prometni sporazum med nami in Avstrijci. Pred nekaj dnevi je bil dosežen sporazum med našim železniškim ministrstvom ter nemškoavstrijskem glede direktnih železniških kart. Po tem dogovoru bo lahko potoval vsak potnik iz naše države v Avstrijo, vzemši si kartu za Avstrijo na naši postaji. Ravno tako bodo kupovali i Avstrijci karte za v našo državo na avstrijskih postajah. Ta sporazum je vreden pozdrava, samo — kako dolgo bo držal!

Invalidski shod se vrši v nedeljo, dne 14. t. m. pri Sv. Jakobu v Slov. gor. ob 9. uri dopoldne v gostilni Peklar, dne 21. t. m. pri Sv. Barbari pod Mariborom ob 8. uri zjutraj v gostilni Kranar. Vsi invalidi, vojne vdove in sirote se v lastnem interesu vabijo na polnoštevilno udeležbo!

Iz ormoške okolice nam piše kmet: Pridem večkrat v Ormož in slišim, kaj se pogovarjajo ormoški demokrati. Zadnjic so na vse pretege zabavljali črez «klerikalce», ker so ti-le se polnoštevilno udeležili velikonočne procesije. Hvalevreden je bil nastop mladine, res lepo število zbrane pod orlovsko zastavo. Demokrati pravijo, da so klerikalci demonstrirali! Nekdaj po vojsci nisi videl korakati za Najsvetejšim ne gospode in ne mladine. Pač, enkrat se je vrinilo na to mesto par raztrganih in bosonogih paglavcev. Reklo se je, da so bili najeti. Vse se je hudovalo, samo demokrati niso nič rekli proti. Za volitve se že tudi pomenkujejo, da bo zmagal denar, to je tisti denar, katerega nosimo kmetje gospodi v Ormož. Ob času volitev nam hočejo dati bogatini nekaj našega denarja nazaj, če volimo njihove kandidate, so rekli. Človek, ki ne zna sebi praviti milijončkov, tudi ne zna drugim gospodariti, pravijo. Kateri hoče dandas postati bogat mož, mora znati scsi s svojo dolgo roko drugim globoko v žep, drugače se ne da brez zgube živeti in dobro gospodariti, trdijo. Kadar pridemo mi zunanjji ljudje z našim denarjem k njim, smo vsi ena stranka, če se pa naša mladina organizira po načelih krščanstva in če pri volitvah rečemo, da ni naš mož, ki je postal od naših žuljev bogatin, potem smo pa neumni klerikalci. Saj res, neumni pa smo že, če se damo od ljudi vladati, ki so od nas postali bogati. Pa našim sotrinom se pri današnji strašni draginji, neznošnih davk in raznih drugih krvicah že odpirajo oči. Bogatini in reveži ne bodo nikdar eno, to je nemogoče. Tu vodi pot naranzen. Bogatine in druge velikaše preko bank in bogastva k centralizmu v Beograd, a reveže, to je kmete, delavce, obrtnike in uradnike pa preko visokih davkov, neznošne draginje in sedanjega, demokratsko državnega, nad vse slabega gospodarstva k samoupravi v Ljubljano. Ko vti so spoznamo, smo doživeli boljše čase, kar nam Bog skoro daj!

Nekaj nenavadnega. Od Sv. Marjete na Dravskem polju, nam poročajo: Minuli pondeljek smo imeli tu v. Št. Janžu pogreb rajne Berte Lešnik iz Šmarjete, kamor se je med precejšnjim del tamоšnje mladine vrinil proti-verski duh po tamоšnjem «Sokolu», oziroma po njega voditeljih. Blagopokojna Berta je bila dobro dekle, plenitevca srca in katoliškega prepričanja. Jasno, saj je bila družbenica Marijine družbe. Pa bila je tudi Sokolica. Pa mi poreče kak moderno misleč človek iz naprednih postojank: «Kaj potem, ali Sokoli nismo pošteni ljudje?» Da in zopet da, mnogo je poštenih vmes, tudi vernih, celo globokovernih! Pa ti so zapeljani, zaslepjeni, morda ne rečem preveč, celo nahujskani od tistih, ki imajo pri tem svojem poslu skrivne namene. Marijina družbenica pa Sokolica, smešno, kaj ne da? Saj je vendar Sokol napreden, med tem ko so naše katoliške organizacije nazadnjaške, mračnjaške, osobito naše Marijine družbe, saj se je o tem že mnogokrat javno pisalo po svobodomiselnih časopisih. Naprednjaštvo in mračnjaštvo, ta dva pojma se pa popolnoma izključujeta. Sicer pa našima modrima «modroslovcem» v Šmarjeti gre le za to, da bi napravila Šmarječane prosvitjene, napredne, to je: proč z Bogom, saj g. Jarč v svojem velezanimivem govoru pri hiši žalosti ni niti besede črnih o Bogu, Bog je zanj postranska stvar, kakor je za vse naprednjake vera postranska stvar. Blagopokojna Berta pa je bilo verno dekle, samo zaslepjeno po tamоšnjih sokolskih voditeljih. Še več drugih je zaslepjenih; ki pa nosijo tudi krivdo kljub temu, saj se vendar lahko orientirajo pri voditeljih naših katoliških organizacij. Najbolj smešno pa je še to, da so te Šmarječke Sokolice zapele ob slovesu pri hiši žalosti svoji tovarišici pesem: «Gozdič je že zelen.» Preneumo, to je pesem za na pašo in za šolarje za kratek čas,

ne pa za take resne trenutke. Bog daj norcem pamet! Po pogrebnih molitvah so naša dekleta zapela rajnici za slovo ginaljivo Marijino pesem. Šmarjeta, vzdrami se in ne bodi neverna, ampak verna, saj imamo v župniji tudi katoliška društva!

Kdo je to? Iz Selnic ob Dravi nam poročajo: Uganika, Slavko: V konstituanto je volil demokrata. V občino je bil voljen od samostojnih. Naročeno ima narodno socijalno «Jugoslavijo». Vpisani je pri socijalnode-mokratskem konzumu. Ž zvezarji hodi k maši. Srce je pri komunistih. Kdo je to? Hinko liberalni učitelj.

Naši fantje v Bosni. Krasno porajajoča se pomlad, koliko blagih čuvstev si nam vzbudila, koliko spominov na minule dni v civilu. Kri naša nam ni dala miru, dokler si nismo ustvarili v tujini svojega pevskega zavora, s katerim bi si dajali duška v vseh onih sanjavih domišljah ter tako uničili domotožje, ki se včasih tu in tam pojavi. Ko smo se prvič zbrali v tajinstvenih večeru in je naša pesem zaorila po kasarni in še dalje v ravno in široko razprostrto Bjelinsko mesto, da nas je vsak občudoval in napeto poslušal, takrat smo tudi prvič občutili nekaj domačega v tujini. Zadovoljni da je našla naša pesem prav mnogo priateljev, se prav pogosto njim na ljubo oglasimo. Koder pridemo, nas že poznamo in se pogovarjajo, češ: Slovenci so došli, bodo nam opet pevali. Zato nas vedno pošteno pogostijo, posebno Veliko noč so nam pripravili prav veselo. Pri vstajenju v procesiji smo smeli tudi mi zapeti par velikonočnih, ki smo jih znali še od doma. Tako smo tudi mi tukaj okusili kos domačih praznikov. Vobče pa so ljudje jako radozarni, vabijo nas v svoje hiše, samo, da slišijo slovensko pesem. Iskreno pozdravljamo vse prijatelje «Slov. Gospodarja» in slovenske pesmi. — Pevsk odruštvo «Drina» — Tomo Šmavc, Franjo Ogrin, Jože Antolovič, Franc Pokrivač, Adolf Remec, Jože Vehovec, Franc Bizjak, 2. baterija 3. brdske divizije, Drinski art. puk.

Nepreviden tat. Iz Varde pri Sv. Juriju v Slov. gor. se nam poroča: Dne 26. aprila t. l. je nek mlad uzmovič, rodom Hrvat, pri belem dnevu zlezel skozi okno neke hiše na Vardi ter odnesel mnogo perila in drugih potrebuščin. Komaj, ko je prišel kako pol ure daleč, je že začel prodajati ukradeni blago in sicer po zelo nizki ceni. Sreča ali nesreča je pač bila, da je bila ravno v hiši, kjer je ponujal ukradeni blago, lastnica istega slučajno navzoča. Ko je tatič vse lepo naložil na mizo, je lastnica ukradenega blaga zaklicala kmetu: «Primi tata, ukradeno blago je moje», kar se je takoj zgodilo. Po starci navadi so tatu naložili na grbo nekaj bunk, ter ga izročili v roke pravice.

Neznan mrtvec. Iz Trbovelj nam poročajo: Neznanec, ki so ga mrtvega našli pod Kriško planino 2. maja je 75letni Fr. Teržan, doma iz Ruš pri Petrovčah. Hotel je obiskati svoja dva sina, rudarja v Trbovljah, a ga je na potu prehitela smrt radi kile.

Ta jih je pač potegnil. Mesto državnega gozdarja v Kalju (v hrvatskem Zagorju) je že dolgo časa nezasedeno. To priliko je v svoje lopovske svrhe izrabil že znani goljuf Strašnof. Pred dobrimi tremi dnevi se je pripeljal ta falot na kolesu v Kalje in se predstavil nadlogarju in upravitelju kot novoimenovani državni «šumar» Dragan Limunovič. Takoj po predstavi je nowega «šumara» vsa župančič podzdravljal najudanejše. Tudi vsa okolina se je začela vrlo zanimati za tega nowega gozdarja. To priliko občnega zanimanja in klečeplazne udanosti je izrabil državni laži-šumar v sleparske namene. Koga vse je ogoljufal v Kalju, še ni dognano, podrobnosti njegove goljufije so le znane iz Pokleka, Stojdrage in Brezane pri Samoboru. V Pokleku je ogoljufnil krčmarja Ivana Dragozeta za 200 dinarjev, nadlogarja Mušnjaka za 100 dinarjev, za revolver, uro in rokavice. Na Brezani je prekanil lesnega trgovca Šinkovca za 2000 dinarjev, gozdarja iz Mokrice za novi koleselj, na katerem se je odpeljal proti Samoboru neznanom. Ker ga le ni bilo nazaj s koleseljem, je telefoniral gozdar v Zagreb na gozdarstvo direktorij, ki mu je pa odgovorila, da državni gozdar Dragana Limunoviča sploh ne pozna. Po dolgem povpraševanju se je dognalo, da je goljuf po Zagorju slaboznani Strašnof. Tekom dobre tri dni je varilica ogoljufal v ulogi državnega gozdarja lahkonervne trgovce za dobro 28.000 K in nov koleselj. Slepjarja zasledujejo, a ga še niso dobili.

Denuncijantska in vranglovska nadloga v Dalmaciji. Policijski režim v Dalmaciji je na vrhuncu terorja. Policijski oblasti so začele preganjati kmete, ako čitajo opozicionalno časopisje. Komisari hodijo z žandarji po vseh in vprašujejo: Kateri kmet čita opozicionalni list? Iz Budaka n. pr. so zaprli tri kmete, ker so bili naročeni na opozicionalne novine. Na ta način silijo komisari kmete, da se prelevijo v radikale ali v demokrate. Po Dalmaciji kar mrgoli radikalno-demokratični denuncijantov, ki so bili svojčas verni Avstrijci, za časa italijanske okupacije italijani, a sedaj najboljši državotvorci, ker denunci rajo opozicionalce. Wranglovcji pa kot pogranične trupe v Dalmaciji so največji korupcijonisti. Dalmatinski narod glade, a ruski graničarji spuščajo vse mogoče švercarje mirno preko meje in tudi sami zaplenjujejo razno blago pri bolj siromašnih. Zaplenjeno blago vračajo seljakom proti taksi 40 K, ki romi seveda v njihov žep. Na ta način služijo Wranglovcji lepe svote in so še dobro plačani od države. Nedavno je ubil Wranglovec našega vojaka, ki je branil hitotapcu preko meje. Radi ravnokar omenjenega so Dalmatinci silno ogorčeni in razočarani, ker italijanske oblasti si niso dovoljevale takega nasilja kot jugoslovanski komisari in ruski Wranglovcji.

Občinske volitve v Dalmaciji bodo izvedene še le tekom treh mesecev.

Zgorela je v Zagrebu livarna Hrvatske poljedelske banke na Magacinski cesti. Škoda znaša dva milijona kron.

Cele gozdne planote gorijo v Bosni v okolici Zvijezde. Vojaštvu, žandarmeriji in civilnu prebivalstvo se trudi že več dni, da grozni požar zajezi, ker pogasiti ga je nemogoče.

Grozen vihar je porušil v Foci (ob hercegovsko-črnogorski meji) 3. t. m. 38 hiš, druge pa močno poškodoval. Škoda znaša 3 milijonov kron.

Razbojniki v Črni gori. Na potu med Nikščem in Golijo so tri do zob oboroženi razbojniki oropali denarja dva kmeta. Zloglasni razbojnik Mujo Bašovič je napadel z dvanaestimi pomagači v četrtek v prejšnjem tednu kočo Jefte Nikitinoviča blizu Golije. Gospodar je zapazil pravočasno razbojniško tolpo, se zaklenil v hišo in se branil skozi okno s streli iz puške in revolverja. Razbojniki so obstrelevali hišo dve uri brez uspešno. Drugo jutro je našel junaški bra telj hiš smrtno zadetega tolovaja Gavrila Ašanina.

Očeta in sina ustrelili. V Prištini sta bila te dni ustreljena Ajrula Ibrahimovič in njegov sin kot obsojenca na smrt, ker sta posilila pred štirimi meseci štiriletno deklico.

Samoumr v zmedenosti. Te dni si je prerezel žile na rokah in na vratu zobotek v Beogradu Teodor Šamer. Sosedje so ga ravno zatolili, ko si je potegnil z britvo preko vrata in so ga odpeljali v bolnico, kjer je pa kmalu izdahnil. Vzrok samoumora je neozdravljeni pljučna bolezna.

Madžarska špionaža in Wranglovcji. Iz Koprivnice na Hrvatskem poročajo, da je pobegnilo te dni veliko število Wranglovcov naših obmejnih stražarjev na Madžarsko. O pobeglicah pravijo, da so bili madžarski špioni. Dokazano je tudi, da je puščala ruska pogranicna straža madžarske ogledu na našo ozemlje.

Deklica se izgnila. Dne 8. aprila t. l. je zapustila stanovanje svoje matere vdove Marije Modrinjak v Ptuju, Panonska ulica št. 10, 12letna učenka Ana Modrinjak. Vzela je s seboj vrbovo košarico s šoskimi predmeti. Od tistega večera se ni več vrnila. Kdo bi vedel, kje se nahaja, naj to takoj javi njeni materi ali pa bližnjemu orožništvu.

V Selnicu ob Muri so nabrala naši somišljenjci ob priliki shoda poslanca Roškarja za sklad SLS 250 K. Živeli darovalci!

Na veliko prodajo tvrdke Franc Mastek, katera traja samo še en teden, se posebno opozarjam.

Gospodarstvo.

Kmetijska podružnica Maribor in okoliš. Opozarjam še enkrat na občni zbor, ki se bo vršil v nedeljo, dne 14. t. m. v učni dvorani vinarske in sadjarske šole v Mariboru. Volitvam sledi poučno ogledovanje šolskih načrakov. Začetek ob 9. uri.

Iz ormoškega okraja nam pišejo: Kakor znano, se snuje za ormoški vinorodni okraj «Vinorejsko društvo», h kateremu lahko pristopi vsak vinogradnik. Članarina znaša 10 dinarjev. Občni zbor z volitvijo okrajnega odbora se vrši dne 14. maja 1922 ob 10. uri dopoldne v pisanri okrajnega zastopa v Ormožu. Ker bo društvo zastopal koristi vsega vinogradništva v celem okraju, posebno kar se tiče povzdigne vinoreje z ozirom na umno obdelovanje goric, umno kletarstvo, izvoz vina v druge države, vzajemni nastop proti prevelikemu obdačenju vinogradnikov itd., je v interesu vsakega posameznika, da pristopi k temu društvu in se udeleži občnega zборa dne 14. maja 1922 dopoldne.

Kako bodo razdelili veleposestva? Na seji ministra sveta dne 8. t. m. so razpravljali o vprašanju, kako razdeliti veleposestva. V Sloveniji, Dalmaciji in Hercegovini bodo razlaščena tista veleposestva, ki presegajo 60 hektarov, v Slavoniji in v delu Hrvatske tista, ki presegajo 75 hektarov, v drugem delu Hrvatske tista, ki presegajo 170 hektarov, v delu Slavonije 200 hektarov, v Sremu in Vojvodini ter novi Srbiji 300 hektarov. Veleposestva, ki pripadajo državljanom nam sovražnih držav, se bodo razlastila brez odškodnine. Posebna komisija bo določila odškodnino, ki se ima plačati posestnikom. Zemlja se bo razdelila onim Srbom, Hrvatom in Slovincem, ki sami nimajo dosti zemlje. Kmetijska družina, ki šteje najmanj 5 članov, najima najmanj 5 ha zemlje, družine do 6—10 članov 8 ha in vsaka dva druga moška člena še pol ha. V prvih vrstih imajo pravico do zemlje invalidi in dobrovoljci. Dobrovoljci prejmejo 5 ha zastonj in sicer, ako so se borili, sicer pa samo 3 ha. Odškodnina lastnikom se bo izplačala v znesku od 250.000 do 500.000 dinarjev z 2 in pol odstotka odtegljajem, v znesku od pol milijona do enega milijona dinarjev pa z odtegljajem 5 odstotkov. Od tega zneska prejme lastnik do pol milijona dinarjev izplačano v gotovini, od 500.000 do 700.000 dinarjev izplačeno v gotovini, ostalo pa v državnih papirjih ali obligacijah. Tisti, kateri bodo dobili zemljo, bodo plačevali sledče: Do 1000 danarjev vse v gotovini, in če 5000 četrtino v gotovini. Ostalo se bo izplačevalo v 10-letnih obrokih s 7 odstotk. obrestovanjem. Podeljeni zemlji se deset let ne bo smela prodati in tudi ne obdelovati, ali prevzeli v last, se zemlja odtegne. Kakor hitro sprejmejo zemljo, imajo pravico na prosto vožnjo vseh članov družine, prosti prevoz živine in orodja na vseh železnicah, nadalje pravico do prosti uporabe gradiva iz državnih in občinskih gozdov za grajenje hiš in gospodarskih poslopov ter končno pravico do prosti pašnje na občinskih pašnikih za dobo

76, govedina III. 56. Debele svinje so se plačevala L. 60 do 70, II. 60—65. Mesnate svinje I. 64—68, II. 56—60. Svinjsko mese I. 86, II. 76. Debeli špeh 86, mast 96—98. Posebno prvo vrstne svinje so se plačevali tudi po 80 K 1 kg žive teže, a jih je bilo zelo malo na sejmu, ker ni dovolj koruze radi lanske slabe letine.

Mariborsko sejmsko poročilo. Pragnalo se je: 4 konje, 7 bikov, 153 volov, 445 krav, 10 telet in 1 koza. Skupaj: 620 komadov. Povprečne cene za različne živalske vrste so bile sledeče: debeli voli 1 kg žive žive teže 35—40 K, pol-debeli 28—34 K, plemenski voli 28—38 K, biki za klanje 26 do 33 K, klavne krave debele, 28—23 K, plemenske krave 20—26 K, krave za klobasarje 15—18 K, molzne krave 22 do 37 K, breje krave 22—37 K, mlada živina 24—33 K.

Mesne cene v Mariboru. Volovsko mese I. vrste 1 kg 56—60 K, Meso bikov, krav, telic 1 kg 56—60 K. Teleče mese I. vrste 60 K, II. vrste 56 K. Svinjsko mese sveže 80 do 88 kron.

Cene kožam. Goveje kože po 42 do 43 K 1 kg, teleče 60 do 70 K, ovčje in koze po 30 do 40 K komad. Cene kožam se bodo še dolgo časa držala na ravnomak omenjeni višini.

Cene za seno in slamo v Mariboru. 1 meterski stot sladkega sena stane 187—200 dinarjev, otave 200 in ovocene slame 112—125 dinarjev.

Slabim časom gremo nasproti. To je odmev tožbi vseh, ki misljijo naprej, ki gledajo bistro okonj sebe. — Strah pred slabom letino dviga cene, tlači ko mora nižje ljudstvo. In ni prazen ta strah. Kljub vednemu deževju še celo travniki ne obetajo radi prehude lanske suše boge kaj. Talna trava radi prehude mrzlotne in premožno solnca ne more prav pognati ter se razrasti. — Drevje predolgo cveti iz istih vzrokov, kar ne more dobro vplivati na razvoj ploda. Trta počasi žene. Radi slabega vremena so nekateri močno zaostali s kopjo, nekateri so prvo kop celo opustili, kar seveda ne bo brez kvarnih posledic. — Žalosten je pogled na ržena polja po Gornjem Murskem- in Ptujskem polju ter Prekmurju. Radi lanske suše in deloma tudi zato, ker je ležal sneg vse predolgo, je rž jako slabo prezimila. Večinoma ne bo vrnila semena. Po Prekmurju sejejo oves med rž, drugi spet jo podorjejo, nekateri pa puščajo, če tudi ne bo haska iz nje. Vsi si žele toplejšega vremena, od katerega upajo zboljšanje. Bog ga že skoraj daj!

Nekaj o stanju letine v Slavoniji in Sremu. Stanje setev v ravnomaku omenjenih pokrajih ni doslej nikakor zadovoljivo, ker ni bilo prepotrebne solnčnega vremena. Iz Vinkovcev javljajo, da je pšenica dobro prezimila, a vsled preveč mrzle zime je nekoliko zaostala in je bolj žoltkaste barve, mesto temno zelene. Opaziti je znake rje, ki bodo pa izginili, ako nastopi stalno solnčno vreme. Pšenične setve so bolj redke in hladno vreme škoduje razvitu, pri lepem vremenu pa se bo še vse popravilo. Po mestnih setev gnijajo in to cesobito tam, kjer so bile dalje časa poplavljene in se lahko računa, da bo žetev radi poplave z 30 odstotkom slabješa, kot bi bila brez poplave. Vseld suše minuto jesen in vsled snega v novemburu je bilo 10—15 odstotkom posejanega polja, kot lansko leto. Žetev pričakujejo v polovici avgusta. Koruza ni posejana, ker so polja pod vodo. Ako voda ne odteče, bo za koruzno setev prepozno. Iz Djakova poročajo: da je pšenica dobro prezimila in je njena rast na mestih bujna. V djakovski oklici je veliko več setev kot lani. Vsled dežja so seteve malo porumene, a rje ni opaziti. Koruze vsled dežja niso mogli sejati. Poročilo iz Mitrovice pravi, da so ozimine vsled hladnega vremena nekoliko zaostale, a se še lahko popravijo. Koruze še tudi niso docela posejali. Mačva je poplavljena, istotako je Srem pod vodo radi razliva Save. Ako bi voda kmalu padla, bi lahko tudi v Mačvi in Sremu sejali koruza. Iz Indije javljajo, da sta pšenica in ječmen dobro prezimila. Razvoj pa je nekoliko zaostal vsled lanske jesenske vročine. Pričakujejo bogato žetev. Koruza še le sejejo. Iz Zemuna poročajo, da pšenične setve podgrizavajo črvi. Sicer je razvoj pšenične setve normalen in je tudi dovolj posejanega.

Uporaba umetnih gnojil. — Tomaževa žlindra. (Konec)

Kako izgleda? Je fina, svetlo do temnorujava moka, žlindra se mora zmleti tako, da je najmanj 75 odstotkov finote. Vsebuje poprečno 14—17 odst. fosforne kisline in 50 odst. apna. Kisline je raztopna v citronovi kislini in ne v vodi kot ona od superfosfata. Raztopijo jo pa fine rastlinske koreninice, ki izločajo kisline, katere so tudi v stanu fosforovo kislino topiti.

Kako učinkuje? Učinkuje počasi, a dalje časa. Rabiti je pred setvijo, na travnikih in jeseni.

Kakšnim rastlinam? Vsem, ki vsled kratke rastne dobe ne potrebujejo naglo fosforove kisline.

Ali je bolje rabiti superfosfat ali pa Tomaževa žlindra? Vsled visokih prevoznih cen je bolje rabiti superfosfat, ker nam pride računan na 1 kg fosforne kisline ceneje.

Kostne moke.

Kostne moke se posebno sedaj po vojni močno uporabljajo. Izdeluje jih zraven kostnega superfosfata tvorica v Hrastniku. Vsebuje okrog 20 do 22 odstotkov fosforne kisline, ki je težko raztopna, in okrog 3 odst. dušika. Napravlja se, da se najprej kosti z bencinom očistijo od masti, nato se nekaj časa parijo in končno fino zmlejajo.

Razločujemo surovo in razklejeno kostno moko. — Zadnja vsebuje do 30 odstotkov fosforne kisline.

Fosforna kislina učinkuje pri kostni moki tako kot pri Tomaževi žlindri.

S tem se konča opis najvažnejših umetnih gnojil. Ni pa je povsod učinek umetnega gnojenja tak, kakor smo ga pričakovali. Zato so najrazličnejši vzroki. Najbolj navaden je ta, da se, ne upoštevajoč, da potrebuje rastlina vse snovi za svoje življenje, trosi samo ena vrsta umetnega gnojila. Vendar pa je z ozirom na sedanje valutne razmere gnojenje z umetnimi gnojili po vojni zelo napredovalo. Upati je, da se bo to sčasoma še zboljšalo, kar zamoremo toplo priporočati. — Nemški kmetovalci, ki so v zgled celemu svetu, so dosegli svojo stališče največ skozi rabo umetnega gnojila.

Tržne cene v Mariboru. Dne 1. maja t. l. so bile v Mariboru sledeče tržne cene: 1 kg govejega mesa je stal 14 do 15 dinarjev, 1 kg svežega jezika 12, vampon 5, pljuč 5, ledvic 12, možganov 12, parkljev 3, loja 8—10 dinarjev. 1 kg teletine 14—15, jeter 10—12 in pljuč 10—12 dinarjev. 1 kg svinjetine sveže 20—22, črevne masti 15, pljuč 7, jeter 8, ledvic 15, glave 10, nog 7 in slanine sveže 20—22, papricirane 25, prekajene 25, masti 24—25, prekajene svinjetine 27, jezika 25 in glave 12 dinarjev. 1 kg konjskega mesa 7—8 din. Ena konjska koža 88—100 din., 1 kg goveje kože 10, teleče 15, svinjske 4, gornjega usnja 90, podplatov 70 din. Piščanec majhen 15, večji 18, 1 kokoš 25—30, gos 25—45, 1 golob 5, kuneč majhen 8, večji 17 din. 1 liter mleka je stal 3, 1 kg surovega masla 40, ementskega sira 120, in trapistnega sira 35 din. 1 jajce 1 do poldruži denar, 1 liter vina novega 10—14, starega 10—12, piva 4.75—5.25, žganja 2—25 din. 1 kg belega kruha 6, črnega 5, 1 žembla 0.50—0.55 din. 1 kg jabolk 7.50, posušenih sлив 10 din. 1 limona pol do 1 din., 1 oranža 1.25—2.50, 1 kg rožičev 6, fig 16, danieljnov 30, mandelinov 30—50, orehov 10, luščenih 40 din. 1 kg kave 40—45, pržene 42—50, riža 6.25—11.50, soli 3.50, sladkorja 15.50—17.50, pšeničnega škrba 10, riževega 25 din. 1 liter jehiša 1.20—2, bučnega olja 25 din. 1 kg pšenice 4.25, rži 3.50, ječmena 3.75, ovsa 4, koruze 4, prosa 4, ajde 4, fižola 4—4.50 in leče 16 din. 1 kg bele moke nularice 6.75, št. 6 4.75, prosene kaše 6, ješprejna 6, otrobov 2.50, koruzne moke 4.50, koruznega zdroba 5.75, pšeničnega zdroba 7.50, ajdove moke 7.50. 1 kg krompirja 1.50, hrena 3.50, kislega zelja 4 in kiske repe 2 din.

Zagrebski žitni trg. Pšenica se je ponujala zadnji teden po 1600 K 100 kg, rž po 1280 K (to je srbijska rž), koruza so kupovali po vagonih od 1250—1320 K, ječmen 1300—1350 K. Zob za konje je kupovalo vojaštvo po 1400 K. Vojaštvo je kupilo 65 vagonov zoba za savsko divizijo. V svobodni trgovini so plačevali zob po 1300 K. Prvo vrstna moka nularica je bila po 24 K. Krma je v Zagrebu še vedo po 800 K, akoravno že pasejo živino dokaj časa.

Hmelj. Na hmeljskem trgu v Žatcu je bilo v pretekli dobi popraševanje po hmelju naravnost malenkostno. Za hmelj srednje in prvo vrstne kakovosti so ponujali po 3000 do 3100 čehoslovaških kron za 50 kg. Zunaj na deželi ni bilo nikake hmeljske kupčije. Čeprav je torej bilo popraševanje po hmelju malenkostno, so vendar lastniki hmelja držali svoje blago v nadi, da se bodo hmeljske ce ne vsaj obdržale na sedajni višini, če se že ne bodo dvignile. Na Češkem se zelo boje, da utegnejo hladne noči pospešiti pojav mrčesa. V krogih hmeljarjev se zelo boje, da bi utegnilo neugodno vreme zelo škodovati hmeljski rastlini.

Lesne cene v Mariboru. 1 kubični meter trdih drv stane 90—100, mehkih 75 dinarjev, 1 kg oglja stane 1.25 din.

Lesni trg. Zagreb. Javorjevi plohi I. vrste od 2000 do 2600, jesenovi plohi I. vrste od 1800 do 2000, mehek žagan les od 1800 do 2200, hrastovi pragi po 250, bukov pragi po 95 do 120, bukov les za kurjavo od 7000 do 8000, oglje 30 tisoč, hrastov oblikovan les od 2000 do 2500, hrastovi plohi za furnirje od 4000 do 4500, bukov plohi od 800 do 1000, orehov rezan materijal od 3800 do 4500, sodarski les za vedra od 180 do 250, francoske doge za 1000 kosov 50.000 K.

Lesne cene v Italiji. V Trstu so cene za les, ki se izvaja v Italijo, sledeče: Jelkina debla 175 do 210 lir za kubični m, deske iz jelke 280 do 320 lir in sicer za prvo vrstno kakovost in za drugovrstno 180 do 200 lir, mecesnova debla 220 do 245, mecesnova deske sortirane 355 do 395, topolova debla 120 do 135 lir, deske iz topolovine 235 do 275, deske bukov les 310 do 375 lir, bukove deske za pohištvo 395 do 45 lir, hrastove deske ... do 950, deske iz orehovega lesa 600 do 1185 lir, deske iz kostanjevuda lesa 300 do 320 lir za kubični meter.

Vrednost denarja. Ameriški dolar stane 268—272 naših krov, francoski frank stane 24.80—25 naših krov. Za 100 avstrijskih krov je plačati 3.28—3.32, za 100 čehoslovaških krov 533—535, za 100 nemških mark 94—96 in za 100 laških lir 1432—1436 jugoslovaških krov. V Curihu znaša vrednost naše krovne 1.90 centima (1 centim = 1 vinar). Od zadnjega poročila je vrednost naše krovne poskočila za tri točke.

Poljedelci pozor! Raznovrstne poljedelske stroje kot vitle, mlatinice, žitne čistilne mline, trijerje, slamoreznic, sadne mline, stiskalnice, koruzne robkarje, drobilne mline, Sackove pluge itd., dobite najboljše kakovosti pri tvrdki Ivan Hajny, Maribor, Aleksandrova cesta 45.

Prireditve.

Krčevinska slavnost. V nedeljo, dne 14. t. m., se vrši velika cerkvena in izvencerkvena slavnost o priliku blagoslovitve prenovljene kapele Matere božje na posestvu g. Kolariča po sledenju sporedu: Ob 10. uri: blagoslovitve kapele, primeren govor s sv. mašo za člane izobraževalnega društva. Popoldne ob pol treh šmarnice. Ob treh slavnostni govor, igra «Letovičje», licitacija, menažerija in veselica, ki jo priredi izobraževalno društvo. Preskrbljeno bo z izbornico pijačo vseh vrst ter s prvo vrstno jedilnico. Svira godba na pihaleti in lok. Konec slavnosti ob 7. uri zvečer. K obilni udeležbi kot majniški izlet vabi uljudno izdobje.

SDZ, podružnica Maribor, priredi v nedelje, dne 14. t. m., ob 5. uri popoldne v Flosarci zanimivo ljetno igro: «Turški križ» v štirih dejanjih, ki je ena najboljših virnih zgodovinskih in poučnih iger in nudi mnogo zabave. Med odmori igra dijaški orkester. Cene sedežem: I. vrsta 4 din., II. vrsta 3 din., III. vrsta 10 E. stojanke 6 K (dijsko stošči) 4 K. — K prav obilni udeležbi vabi ekipa.

Sv. Lenart v Slov. gor. V nedeljo, dne 14. maja 1922 ob 3. uri popoldne priredi tukajšnje lokalno društvo igro: «Slovenski udeležbi vabi ekipa».

Dopisi.

Selnica ob Dravi. Pri nas bosta obhajala 21. maja zakonska Martin in Marija Kure diamantno poroko pri popolni telesni in duševni moči. Kuretov najstarejši sin Andrej in njegova žena Marija pa bosta praznovala istočasno srebrno poroko. Slavljenec naše častilke.

Sv. Martin pri Vurbergu. V nedeljo, dne 21. maja, bo pri nas lepa cerkvena svečanost: blagoslovitev novih zvonov. V soboto, dne 20. maja, popoldne bomo dva nova bronasta zvonca odpeljali do litarne inž. Bühl v Mariboru ter ju peljali do Spodnjega Dupleka. Od tam ju v nedeljo zjutraj v slovensem sprevodu spreminimo do cerkve, kjer bosta blagoslovljena.

St. Ilj v Slov. gor. Zadnjo nedeljo je po rani službi božji pridigal pri nas pred Štigljevo gostilno zlegašni Znuderl iz St. Jakoba v Slov. gor. On je bil nekdaj hudoštajercianec, potem samostojnež, zdaj pa je narodni socialist. On gre tje, kje mu kaj nese. Lovil je naše viničtarje. Ali bodo šli naši viničtarji zopet na led? Osel gre same enkrat. Spravil jim bo iz žopa par kronic, pomagal pa ne bo nič. Gre samo za to, da bi dobil glasove za volitve, da bi prišel h koritu. Ubogi ljudje, ki se dajo zapeljati. Nekateri našinci so mu brali pošteno levite.

Ormož. V nedeljo, dne 14. t. m. se vrši v pisarni okrajskega zastopa ob 10. uri predpoldne prvi občni zbor Vinarskega društva za ormoški okraj. Vabljeni so vsi vinogradniki.

Ormož. Načelstvo Ormoške posojilnice je sprejelo kot stalnega blagajničarja pri Posojilnici č. g. Drago Hraba, župnika v pokolu ter uraduje vsak dan od 8. do 12. ure dopoldne. Več v inseratnem delu.

Sv. Peter pri Gornji Radgoni. Po dolgem času smo dobili nov zvon za našo vaško kapelico. Dne 1. maja smo naložili novi zvon, ki ga je mojstrski vila znana litarva Bühl v Mariboru, na okrašen voz, ga peljali pred Škofijsko palačo, kjer ga je blagoslovil stolni prost g. dr. Matek. Iz lin vaške kapelice nas sedaj milodeneče opominja k molitvi. Hvala prisrčna vsem darovalcem prispevkov za naš novi vaški zvon.

Sv. Jurij ob Ščavnici. Kmetijski list se rad zagaja v tukajšnja odsek orlovske organizacije in njuna duhovna voditelja. Ze večakaj. Sta pač nevarna tekme, ki ju ne zna drugače pobijati kot z zavijanjem, opravljanjem in obrekovanjem. Ce hoče s tem doseči uspehe, mu jih iz sreca privoščimo. Ne bi odgovarjali na neutemeljene in dolgočasne napade, če ne bi bili že tolkokrat izvani.

Enkrat za vselej mu povemo, da nas res

Ijalo strelivo za odpošiljatev v Prilep, je on vsled neprevidnosti udaril s kladivom po vnetilu topniške patronne 15.5 cm v promeru, koja je nato eksplodirala in omenjeno nesrečo povzročila. Brzojav še pristavlja, da se preiskava nadaljuje. — Ne vemo, ali si je kdo neumestno šalo z «Marburgerco» dovolil, ali je ona komisija tako naivna ali dovtipna, ali to vemo, da onega vojaka, kateri je te eksplozije kriv, danes ne boli več glava, kajti če so šle na ta udarec s kladivom 40, drugi že pravijo 400 vagonov razstrelilnih snovi, del mesta Bitolj in vse straže v zrak, in pešak Ivan Travič še danes živi, potem bodo našli za to novico samo eno osebo na svetu, kateru temu verjame, in to je znamenita gospa Blaschke na Dunaju, ki je znana, da vsako budalost vzame za resno. Najprej so bili bolgarski komiti krivi, potem so se patronne same vžgale in sedaj še celo glavni krivec živi! Ta Ivan Travič vsekakor spada v muzej! — O tem, kako pride vojak pešpolka k delu, ki je pristaže artilerijskemu izvedencu, pa sploh nočemo dalje govoriti, ker se iz vsega vidi, da se tu nekaj prikriva, kar ne sme kot resnica na dan.

Potvorjeni bankovci po 1000 lir. Zagrebška policija zasleduje cigana Moma Omeroviča, ki je po Bosni razpečaval falzifikate po 1000 lir in nato pobegnil v Zagreb. — Omerovič je prejel potvorjene bankovce od ravnatelja Obračniške banke v Prijedoru v Bosni Milana Sudiča, ki je že dalje časa spuščal v promet te falzifikate skupno in sporazumno z ravnateljem Prve srpske štedionice v Prijedoru, B. Miloševičem. Omerovič je dobival od ravnokar omenjene dvojice falzifikate in jih tihotapil v promet v družbi nekega Sarafiča iz Mostara. Ko je razpečal Omerovič potvorjene bankovce po Bosni, je pobegnil v Zagreb. Sudiča so zaprl, a Miloševič in Omerovič sta pobegnili. Razpečavalci potvorjenih 1000 lir so prejemali falzifikate od italijanskih fašistov in so na ta način prav občutno oškodovali več naših trgovcev.

Dva rudarja ponesrečila. V begovinskem rudniku blizu Zaječara se je dogodila nenadoma nesreča. Rudarji so zadele pri kopanju na velik podzemeljski bazen vode, ki se je z neverjetno brzino razlil po rudniških rovih. Delavstvo se je z begom rešilo, le dva rudarja sta postala smrtni žrtvi podzemeljske poplave.

Jože Vežjak:

Konoplje.

Vse tarna vsled draginje pri nabavi blaga za obleko — najsto kmet ali priprosti delavec. Tudi vsi drugi sloji že hodijo razcapani in ako si ljudje ne bodo v kratkem sami odpomogli, bo še hujše. V to svrhu sem se tu namenil napisati, dragi bralci, nekaj vrstic.

Da se družina obleče vsaj za dom v doglednem času, zato ni trebo potrebnega kapitala. Le nekaj dobro obdelane zemlje, n. pr. 20 do 100 kvadratnih metrov, kar ima gotovo tudi marsikateri viničar na razpolago. Tak košček zemlje popolnoma zadostuje, da se poseje s semenom konoplje in to leto za letom. Za 2 ali 3 leta pa se že toliko pridelava, da se lahko napravi 30 do 150 met-

Zelo prijetno pri ribanju hrba, rok, nog in celega telesa, kot kosmetikum za negovanje kože, zob in ust deluje lekarnarja Fella na dišči «Elsafluid». Mnogo je moč nejši in boljši, kakor francosko žganje in že 25 let pričebljeno. 3 dvojnate steklenice ali 1 specjalno steklenico skupaj z zamotom in poštnino za 72 kron pošilja: Eugen V. Feller, Stubica donja, Elzatrg 329, Hrvatsko. aa

Franc Mahen

dukušom vodiljščim mojsterom Trnovlje pri Celju preizvame vsakovrstna dela kakor: kopanje in betoniranje vodnjakov, popravila vpostavljanje vsakovrstnih sesalk na rošči ali motorni pogon, popravila motorjev in poljedelskih strojev podjamstvom in zaloge sesalk. Iščem zato ziro, ko enega učence iz poštene hiše, bistro glave, močnega in nad 15. let starega. 2-3 334

Noben strup! Nobena kem. kisikova kislina, za zdravje zajamčen izbornen

namizni kis

prodaja na debelo in na drobno najmodernejsa avtomatična tovarna za kis (jesih)

FELIKS SCHMIDL

Maribor, Koroška c. 18
Vsaka gospodinja, ki skrbira za zdravje svoje družine, naj povsod zahteva le pris SCHMIDLOV kis. 8-10 ten 231

LES
stoječi in ležeči, kakor tudi
GOZDOVE
ter gozdna posestva kupuje — po najvišjih cenah

Metija OBRAN
električna žaga
MARIBOR, Loška ulica 15.
Sklošči: Tattenbachova ul.

Inserirajte!

rov močnega domačega platna. Obleka iz takega platna pa je trpežna, ki tripi leta in leta.

Sedaj spomladi meseca maja nasejte na dobro obdelano zemljo prav na gosto konopljenega semena. — Pletve in druge oskrbe konoplja ne potrebuje. Setev se dobro povlači in stvar je gotova. Ko pa steba dorastejo in začnejo spodaj rumeneti, ali kadar se iz cvetja kadi, tedaj se evetoče konoplje popljejo ter se posušijo na solncu. One ostale, ki imajo biti za seme, se pa pustijo tako dolgo, da dozore. Dozoretev se pa pozna tedaj, če zrna začnejo gledati iz vršičkov in se steba spodaj pordečijo. Semne konoplje se potem tudi pospravijo in povežejo v snopke ter posušijo, pač pa jih je treba varovati pred ptiči in kuretinou, da ne pozoblje semena. Ko se potem posuše, se otepejo in seme se očisti slično kot žito. Za 1 oral je treba 100 do 180 litrov semena. Pridela se pa na 1 oralu 13 do 40 centov konopnih stebel. Stebla se, kadar jih je več skupaj in so presušena, razgrnejo na lep prostor po zemlji, kjer ni drevja, da se na rosi zgojijo ali plehajo. Konoplje so dosti gojene, ako se liječe rado loči od stebel; če se liječe pa trga, so preveč gojene. Kadar so godne ali plehane, tedaj se spravijo in posuše, nato pa na suhem prostoru shranijo. V priličnem času in v zadostni množini se potem še posebej močno posuše in otarejo v predivo. V ta namen spravimo konoplje v zato napravljene sušilnice ali pečnice, kjer se segrejejo do 40 stopinj celzija. Tako posušena konoplja se potem rado lomi in tare. Za trenje so napravljene navadne trlice. Seveda za trenje je treba vajenih teric, pač pa dobra volja in malo spremnosti in dekle se takoj privadi teritev. Za to pa zadostuje le ena starejša ženica, katera je že videla, kako se tare in v eni ure je že novinka zmožna za delo, ki ga teritev zahleva. Iz enega oralna dobimo 170 do 600 kg prediva. Od 200 kg suhih konopelj dobimo povprečno 15 do 20 kg omikanega prediva. Iz 15 do 20 kg preje pa dobimo približno 25 do 35 vatlov platna, ali približno 18 do 27 m.

Ako torej to ponavljamo leto za letom, si sčasoma pridelamo toliko platna, da krijemo popolnoma domače potrebe. Platno se rabi za perilo in za zunanj obleko. Za zunanj obleko se da poljubno barvati in taka barvana obleka se kaj praznično podaja. Marsikatera gospodinja in gospodar bo menda rek: Kaj to! To stane pa veliko dela, tudi sušilnic ni, teric ni, predic ni. — Podpisani tudi nisem imel priprav in kar sem vedel iz otročjih let, sem deloma že pozabil, a vendor imam le-pe uspehe in pridobil sem si skušnje v tej stroki.

Po zimi, ko ni posebnega dela, se da čas kaj lepo porabiti za prejo, posebno dekletom bi priporočal to delo. Tudi fantje lahko pomagajo pri tem delu. Spredeno predivo je najprej zmotati v štrene, štrene potem v klopke. Za vse to se napravijo leseni deli, oziroma priprave, da se na njih niti ali preja navija in odvija ali mota. Takšne priprave vsak količek v lesu vežban fant lahko sam napravi.

Sušilnica tudi ni bogé kaka umetnost! Tudi ni treba zato kakih posebnih palirjev ali morebiti še kakega večjega kapitala. Ilovec je povsod dovolj.

V zadostni oddalji od hiše (namreč zaradiognja mora biti bolj na samem) se napravi iz ilovice zid vi velikosti 2.50 do 3 metre dolgo in široko, čez to stavbo se potem napravi streha v dolnosti 5 do 6 metrov. Streha naj sega na enem delu kaka 1 in pol metra čez zid, tako da, kadar se v peči kuri, ni delavec ob slabem vremenu na dežju. Drugi del strehe pa naj sega 2 in pol do 3 m čez zid, tako da je prostor za terice in trlice pod streho. Les za streho se da porabiti kar okrogel, tudi krije se s slamo in pezdirjem, ki je za tako stavbo, kakor nalašč.

Kar se pa tiče peči, tukaj je že treba več pozornosti, to pa zato, da se napravi tako, da ne rabimo prevelikov dry. Peč je treba napraviti s takoimenovanim vodom, da iz kurišča vodimo vročimo po sušilnih prostorih in nam dim pri odprtini uhaja mrzel. Pri taki pripravi se potem hitreje suši in dry se zelo malo rabi. Taka sušilnica je velike važnosti za sušenje sadja.

To bi bil nekak obris za napravo nekaterih predmetov, ako se kdo odloči za pridelavo konoplje, je pač najbolje, da si takšne naprave ogleda, kajti v ptujski okolici se še povsod nahajajo take reči iz prejšnjih časov, ko so se ljudje izključno pečali z lanorejo in konoplje. Tudi škrinje so bile polne lepo dišečega sadja. In takrat je bilo več zadovoljnosti med ljudstvom, tudi pomanjkanja ni bilo.

Vrnimo se zopet k konoplji! Iz konopnega semena se da napraviti okusno jedilno olje. Olje je sladko zaled, slično kakor bučno. Na enem oralu dobimo 500—1000 litrov semena, 100 litrov semena tehta 48—59 kg. Od 100 kg semena pa dobimo po 25 do 28 kg olja in 65 kg tropin, ki jih govedo rado je. — Ako pa danes posmislimo, kaj olje za jed stane, in po gori navedenih številkah preračunimo, se nam pokaže lep dobiček, radi katerega bi se naj že odločil vsak, gojiti konoplje.

Zatorej še enkrat pozivam vse, ki imajo količaj primerne zemlje, naj sejejo konoplje. Ta prekoristna rastlina, posebno v sedanjih časih, je zlata vredna. — Ona ne zahteva posebne oskrbe, pač pa bogato poplača košček zemlje, kjer jo nasejemo. Iz vseh teh okolščin ter dohodkov, ki jih nam nudi konoplja, je jasno, da pridemo po tej poti v gospodarstvu do znatnega blagostanja.

Vsek količek dober gospodar mora gledati le na to, da kolikor največ mogoče doma pridelava in toliko manj kupuje. Tem potom se bo naše gospodarstvo izboljšalo. Dokler pa ne bomo izkoriscali tako pripristik in tako dobičkanosnih rastlin, nam tudi ni treba jadkovati in tarnati radi velike draginje. Ker čim manj pridelujmo in več kupujemo, s tem mi le draginjo zvijuemo.

Draginja se tudi s samimi zakoni ne pobija, o čemur smo se že prepričali več kot dovolj. Ako pa se strnemo vsi sloji ter vsak po svoji zmožnosti skrbno ter pridno dela, bomo kos draginji in ona se bo potem sama ob sebi ubila.

Naše geslo bodi: Več pridelovati, manj kupovati!

Velika zaloga vsakovrstnih
UR
verižic, prstanov, uhanov, jedilnega orodja i. t. d.
Vsa v to stroko spadajoča popravila izvršujem točno in po ceni
LOVRO STOJEC
upar
MARIBOR, Jurčičeva ulica 8.

Popolno stiskalnico kupi
Zaff, Pobrežje pri Mariboru. 2-3 319

Na prodaj mlinski kamni za žrnje, brusni kamni vsake velikosti, in brusni kamni za kose brusil. Josip Planina, Rogatec. 4 6 228

ANDREI OSSET
Maribor, Aleksandrova c. 57, Telefon štev. 88.
trgovina sena, slame, krömpirja, z drvami, fižole, in drugimi deželi. pridelki. Brzojav. naslov: Andrej Oset. 2-5 340

Trapistovski Sir
vsakovrstjužnosatje se dobi prvo vrstno pri
Matija Lah-u
Maribor, Glavni trg 1.

Služba cerkvena (za sam-skega) se odda v mestni župnijski cerkvi v Ptaju. Plača v denarju in pa hrana. Načnaneje ustmeno ali pisemo. 1-2 847

Učenca starost 14 let, ki bi imel veselje do kamnolomarske in podobarske obrti, sprejme takoj pod ugodnimi pogoji, Jakob Golobič, podobar in klesar v Ljutomeru, I-8 844

LIVARNA
za zvonove in kovine, poprej [1.2. 1928]
DENZELA SINOVI, MARIBOR
Kopališka ulica 9, je zopet v obratu. — CERKVENE ZVONOVI. — Izdeluje surove litve v vseh kovinah in zlitvinah (bron, medenina, aluminij i.t.d.) — UMETNA LIVARNA relief, cerkveni svetilniki. — Vsa oprema za žgalnice, kletarstva, pivovarne, opreme za plin in vodovod, opreme za cevi, pipe za pivo, uteži iz medenine lastnega izdelka. Popravljalnica za žgalne i.t.d. — Inž. J. & H. Bühl.

MACUN & FABIANI
trgovina špecerijskega in kolonijalnega blaga na debelo Šolska ulica 4.
Zaloga in zastopstvo tvrdk: HERZ I SIN, Karlsdorf, Banat, Jugoslavija tovarna salam, masti in mesnih izdelkov.
IVAN BEZJAK, Fram tovarna bučnega olja.
GOLOB & Komp., Ljubljana tovarna kemičnih izdelkov, Ilirija-krema, Cipulin, kolomaz, modr. esenca. Nadalje priporočamo svojo zalogo «Zlatorog-mila», kave, riža, krist. sode, grenke soli, ter sploh vsakovrstnega špecerijskega in kolonijalnega blaga.

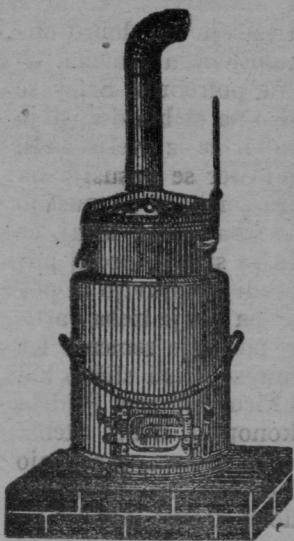
POZOR!

Skladišče poljedelskih strojev prvovrstnih tovaren kot Umrath & drug, Bubna, Mayfarth & drug, Dunaj, Wichterle & Kowarik, Prostejov, Titania, Wels i. t. d. se nahaja pri tvrdki

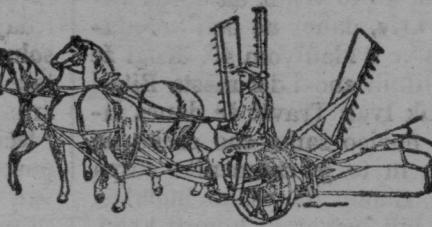
IVAN HAJNY

MARIBOR, Aleksandrova cesta 45
nasproti glavnemu kolodvoru ter priporoča:

Vite s pripravo, mlatilnice, žitne čistilne mlince, trijerje ali odpiralnike, slamoreznic za ročni ter parni pogon na vitel, sadne mlince, grozdne mlince, stiskalnice, reporeznice, drobilne mlince za izdejanje vsakovrstne moke, koruzne robkarje, sesalke in pocinkane cevi gnojnične črpalke, Sackove pluge, izborni pocinkani brzoparalniki v velikostih 50 do 120 l, brzoparalne lonce, mlečne posnemalnike. Oskrbi tudi prvovrstne slamorezne nože. Površino raznovrstnih strojev se izvrši dobro in zanesljivo. Postrežba točna in solidna. Stevilna potvalna priznanja na razpolago! Zastopniki se sprejemajo.

Kdor hoče imeti**prvovrstne poljedelske stroje in izborne oralne priprave kakor:**

Lokomobile, mlatilnice na parni pogon, sejalne in kosične stroje, mlatilnice na vitel ali na ročni pogon.

Raznovrstne pluge, brane, okopalnike in osipalnike, vitlē, slamořeznice, pumpe, reporeznice, čistilnice, drobilne mlince i. t. d.

naj pride pogledat ali naj piše na tovarniško zalogu

MELICHAR-UMRATH-BÄCHER
v St. Jurju ob juž. žel.

Veletrgovina z železnino**PINTER & LENARD, MARIBOR**

Traverze, cement, železo vseh vrst, pločevino, štedilnike, žica, žičniki, pumpe, razne cevi, kovanje za zgradbe in pohištvo, kuhijsko posodo, črno in pločevinasto posteklenko, kakor tudi kovačko, ključavniciarsko in mizarsko orodja, kose, brusne kanane in vse druge v železninsko stroko spadajoče predmete. Blagajne vseh vrst in verige domače tovarne.

Postrežba točna.

Cene solidne.

Ljudska posojilnica v Celju

pri „Belem volu“.

Sprejemna hrajalna vloge in jih obrestuje po

4 1/2 % oziroma 5 %

od dneva vloge do dneva dviga. Posojila da je na vknjižbe, poročne in rezerve. — Otvarja trgovske kredite pod zelo ugodnimi pogoji.

Spodnještajerska ljudska posojilnica
v Mariboru, Stolna ulica štev. 6, I. Z. Z. D. Z.

od Ravnega leta naprej navadne
vloge po

4 1/2 0/0

Tajne in večje vloge pa po dogovoru.

Zadružna gospodarska banka d.d.

Podružnica v Mariboru.

Žačasno: Koroška cesta 1/l. — Telefon 311. — Brzjavci: Gospobanka.

Centrala: Ljubljana. Podružnice: Djakovo, Sarajevo, Sombor, Split, Šibenik. Ekspozitura: Bled.

Interesna skupnost z Sveopćo Zanatlijsko banko d. d. v Zagrebu in njenim podružnico v Karlovcu in Gospodarsko banko d. d. v Novem Sadu.

Kapital in rezerve skupno z afiliacijami čez K 50,000.000.—

Daje trgovske kredite, ekskomptira menice, lombardira vrednostne papirje, kupuje in prodaja valute in devize, sprejema vloge v tekočem računu in na vložne knjižice ter preskrbuje vse bančne in borzne transakcije pod najugodnejšimi pogoji.

Pooblaščeni prodajalec srečk državne razredne loterije.

Na drebno!

Na debelo!

Poskusite

kupiti dobro surovo in žgano kavo, sladkor, vse vrste moke in riža, svinsko mast, bučno in fino namizno olje, domačo slivovko, rum, fini spirit (vinski cvet), fini konjak, kekse, čokolado, kakao, orehe, bošniške češplje, sardine, Maggi v steklenicah in v kockah, sveče, razna čistila, barve za obleke, vinski kis, kisovo kislino, galico, žveplo, ličje (rafijo) in vse drugo špecerijsko in kolonijalno blago v trgovini

MILOŠ OSET, Maribor

Aleksandrova cesta 45, naspr. gl. kolodvoru.

Telefon št. 15.

Cene zmerne

Postrežba točna!

Po lastni ceni

kupite manufakturno blago (češko). — Velika razprodaja ostankov

na Grajskem trgu št. 1, Maribor.

328 **Ne zamudite te ugodne prilike!** 2-3

Mlin na Loki poprej Rengo pri Ptiju

melje in izmenjava vse vrste žita. Mlin je na novo popravljen, ter izdeluje tudi zdrob.

Kupuje vse vrste zrnja po najvišji dnevni ceni.

RIHARD ORSSICH, PTUJ.

XXXXXXXXXX

POZOR!

Denarja kakor listja si lahko naložijo v trgovci, gostilničarji in vsekodnevno nabiranjem slatinških steklenic, buteljki in drugih seveda samo snažnih in nepomanjkljivih. Vecko množino od kupiti in plači najbolje, F. Zinauer v Mariboru, Aleksandrova cesta t. 45, II. nadst. 3-3 281

Velika izbera volnenih štefov za birmance od 180 K naprej, enako tudi dr manufakturo se dobí najceneje pri 15-20 J. TRPIN Maribor, Glavni trg 17.

Kmetovalci pozor!

Vse vrst umetna gnojila po najnižjih cenah 7-10 99 d. ima vedno v zalogi

Tvrda ANTON TONEJC in drug, Maribor, Tel. 68.

Pozor! SEMENA Pozor!

vse vrst zanesljivo kaljiva ter prave voščene sveče, galico in vse špecerijsko blago najceneje pri tvrdki 1-10 200

I. DEČKO, Celje, Glavni trg 10
tik farne cerke (preje Milan Hočvar) podružnica Ljubljanska cesta št. 4.

Istotam se kupi vosek, laneno seme ter sploh vsi deželni pridelki po najvišji dnevni ceni.